

Vpl. Pyhäjärvi

Maanantai 21. helmikuuta 2011

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 2 56. vuosikerta

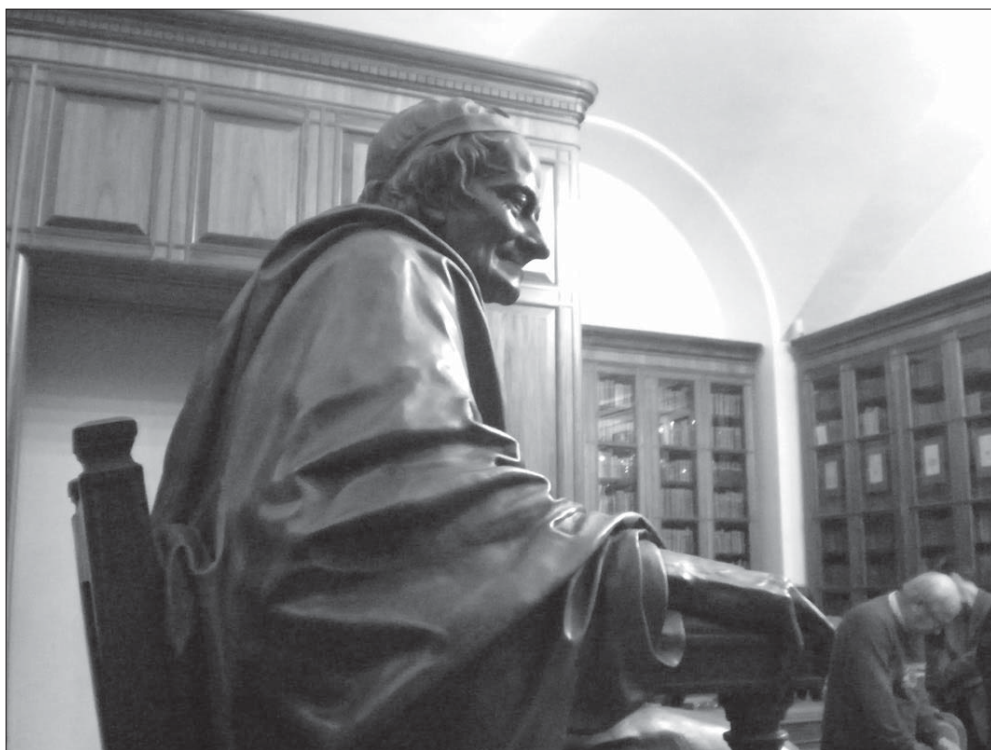
Sukututkimusta voi harrastaa myös Pietarissa

Pietarin kirjastossa, Nevski prospektin varrella, toimii vuonna 1989 perustettu Venäjän sukututkimusseura sekä kirjaston alaisena vuodesta 1992 myöskin Sukututkimusinstituutti.

Kiinnostus sukututkimukseen on Venäjällä toki vanhempaa perua. Maan ensimmäinen sukututkimusseura perustettiin Pietarissa 1897 ja Moskovassa seurattiin pian esimerkkiä. Tällöin harrastajat olivat aatelia.

Vallankumouksessa aatellisille kävi huonosti. Sukututkimusseuran puheenjohtaja, suuriruhtinas **Georgi Mihailovitsh** ja muita johtomiehiä ammuttiin. Useita harrastajia vangittiin ja lähetettiin leireille. Sukututkimusseura lakkautettiin eikä alan kirjallisuutta julkaistu. Jotkut sukututkijat pääsivät pakenemaan maasta ja sukututkimus jatkui emigranttien parissa.

Vallankumouksen jälkeen elämä oli murroksessa. Ihmiset muuttivat pakosta tai vapaaehtoisesti ja sukuyhteydet katkesivat. Kaikissa suvuissa oli henkilöitä, tsaarin upseereita tai kirkonmiehiä, joista ei saanut puhua. Isovanhemmat eivät

Venäläiset ostivat 1800-luvulla ranskalaisilta filosofi Voltaire'n kirjaston. Tämä kokoelma on sijoitettu kirjaston yhteen huoneeseen. Nykyään ranskalaiset käyvät Pietarissa lukemassa, mitä merkintöjä Voltaire on kirjoihin tehnyt. Kuva: Galina Pronin.

kertoneet suvun tarinoita seuraavalle polvelle. Koska pelättiin, perheen historia, asiakirjat ja kuvatkin saatettiin tuhota. Niinpä kaksi, kolme viimeistä sukupolvea ei tunne juuriaan.

- On tapahtunut yksilöiden ja koko kansakunnan muistin menetyks, toteaa Sukututkimusinstituutin johtaja **Igor Vasiljevitsh Saharov**. Hän on myös Venäjän sukututkimusseuran

presidentti, kansainvälisen genealogia-akatemian varapresidentti ja Venäjän presidentin Heraldikkaneuvoston jäsen.

SIVU 2

Asiantuntijan matkassa

Tilaa
Lomalinjan
uusi esite
- Asiantuntijan
matkassa

TEEMARISTEILYJÄ, KULTTUURIMATKOJA, SOTAHISTORIALLISTA MATKOJA...

Laatokan ja Äänisen risteily
5.-10.6., 12.-17.6., 10.-15.7.
ja 31.7.-5.8. alk. 698 €
Pietari-Neva-Syväri-Ääninen-Kizhi-
-Petroskoi-Valamo.

Jokiristeily Moskovasta Pietariin
4.-11.7. alk. 998 €
Moskova-Uglich-Jaroslavl-Tse-
repovets-Volga-Ääninen-Syväri-
Laatokka-Pietari.

Jokiristeily Volga - Don
18.-26.9. alk. 1098 €
Pietari-Nizhny Novgorod-Kazan-
Samara-Saratov- Volgograd-
Donin Rostov.

*Asiantuntijoina mm. arkeologi
Pirjo Uino, emerituspiispa Voitto
Huotari, piispa Arseni, evl Ilmari
Hakala, Leena Hakala, Saarijärven
maalaislääkäri Tapani Kiminkinen
konsertteja ja tunnelmaa luovat
Pasi Kaunisto, Vesa Tuomi, Seppo
Hovi, Ossi Runne, Ahti Jokinen,
Hanna Ekola.*

**Pyhiinvaellus Santiago de
Compostelaan.**
*Asiantuntijaopas
FT Liisa Väisänen*
Ranskalainen tie
9.-16.5., 24.-31.8. 1595 €
Portugalin tie
11.-18.4. ja 6.-13.8. 1685 €

Jatkosodan syttymisestä
70 vuotta 2.-5.6. 495 €

Sortavala, Koriselkä, Tolvajär-
vi, Loimola, Suojärvi. Hyrsylä,
Jessoila, Prääsä, Aunus, Tuulos,
Piikkäranta.
*Asiantuntijaopas evl Ilmari
Hakala ja Leena Hakala.*

Suvut kohtaavat Viipurissa
29.7.-31.7. alk. 175-395 €

Monrepos-puistossa ohjelmal-
linen piknik-lounas. Kaupun-
kisuunnistus, reittejä bussilla,
junalla, laivalla....
*Esiintyjinä mm. Liljan Loisto,
Iltahähti, asiantuntijana arkkitehti
Juha Lankinen.*

**Kulttuuria ja sotahistoriaa
Ranskassa - Normandian maihin-
nousu 10.-14.10. 1278 €**
Parisi, Calais, Caen, Saint-Lô.
*Asiantuntijaopas evl Ilmari
Hakala ja Leena Hakala.*

**Bulgarian kiertomatka - ruusuja,
luostareita ja kauniita vuoristomai-
semia 24.-29.5. 1255 €**
Asiantuntijaopas Liisa Huhtala.

Lomalinja

Asiantuntijan matkassa®

www.lomalinja.fi

Puh. 010 289 8100

Perustamiskokous 12.6.2011 alkaen 14 € vuosis

Vuoden kasvattaja on matkaopas musiikin maailmaan

- Musiikki rakentaa ihmis-
tä ja tuo sisältöä hänen
elämäänsä monipuolisella ja
ainutlaatuisella tavalla. Vaika-
ka ei itse osaisi laulaa tai
soittaa, niin jokainen voi
silti nauttia musiikista, va-
kuuttaa musiikkipedagogi
Siina Hirvonen.

Hänet on alkutalvesta pal-
kittu Vuoden kasvattaja
2010 -tittelillä. Palkinnon
myöntää Maaseudun Kuk-
kasrahaston säätiö. Valta-
kunnallinen tunnustus
myönnettiin nyt 23. kertaa,
palkinnon arvo on 20 000
euroa.

33-vuotias Siina Hirvo-
nen on monipuolinen lau-
lun ja soiton taitaja, ja aina-

kin lapsiperheet tuntevat
hänet myös ”Pikku-Kak-
kosen tädin”: televisioon
hän on tehnyt lastenohjel-
mia viitisen vuotta. Parhail-
laan hän viimeistelee gra-
duaan Sibelius-Akatemias-
sa, ja takana on jo monia
suoritettuja musiikkialan
tutkintoja.

Ajautuminen musiikin
maailmaan ei ole Siinalle
sattuman kauppaa: musiik-
in taitajia on koko kotivä-
ki. Karjalaisuus on vaikut-
tanut perheessä vahvasti, sil-
lä Siinan isovanhemmat
**Emil ja Mertta Korho-
nen** toimivat aikanaan
opettajina Pyhäjärvellä, Py-
häkylän kansakoululla.

- He tunsivat itsensä kar-
jalaisiksi, vaikka sieltä eivät
olleetkaan kotoisin. Sotien
jälkeen yhteys pyhäjärve-
läisiin säilyi, ja ukki ja mum-
mi kertoivat monia mie-
lenkiintoisia tarinoita. Ker-
ran olen myös päässyt käy-
mään Pyhäjärvellä ja näh-
nyt siellä jäljellä olevan Py-
häkylän koulunkin. Vanhat
valokuvat ja kertomukset
vahvistuivat, kun asioita
koki paikan päällä.

Karjalan ja Kalevalan
kulttuuriperimää Siina Hir-
vonen haluaa ammentaa
myös omalla työsarallaan.

**Siina Hirvonen opettaa MLL:n musiikkileikkikoulussa Vesilahdessa, tässä
touhussa 7-8-vuotiaiden musapajaryhmäläisiä. Kuva: Marjo Ristilä-Toikka.**

SIVU 3

21. helmikuuta 2011

Kulttuurien kohtaaminen

Karjalan liiton tämän vuoden teema on kulttuurien kohtaaminen. Teemaan liittyy myös Turun kesäjuhlien juhlaseminaarin aihe, Suomenlahden vanhat valta-kaupungit.

Karjalan pääkaupunki Viipuri oli todella kosmopoliittinen vanha valtakaupunki jo ennen keskiaikaa. Se oli saksalainen hansakaupunki, jossa asui meidän suomalaisten lisäksi saksalaisia, ruotsalaisia ja venäläisiä. Se oli vilkas satama- ja kauppakaupunki. Siellä oli kaksi luostaria, fransiskaani- ja dominikaaniluostarit. Se oli koulukaupunki, jonka katedraalikoulusta valmistui pappeja ympäri Suomea. Tätä Viipurin vanhaa koulua kävivät myös suuret uskonpuhdistajat, Viipurin pormestarin poika Paul (Paavali) Juusten ja Mikael Agricola. Viipuri oli Idän portti, vahva linnoituskaupunki sekä paljon, paljon muuta. Ja kansainvälisyytensä myötä karjalainen ruokakulttuuri sai uusia vivahteita niin venäläisiltä kuin saksalaisilta. Lyypekistä tuotiin mausteita ja uusia ruokareseptejä, joita kauppiasemännät vaihtelivat. Kuuluissa Viipurin rinkiä oli myös tuontituote, josta vanha tarina lyhyesti.

Kuparisepän leski Maren-muori maustepusseineen muutti 1470 Räävelistä (Tallinnasta) Viipuriin. Muorin ainoa Jöns-poika oli kuollut fransiskaanimunkkina Viipurissa ja testamentannut Räävelin omaisuutensa luostarille. Maren-muori sai pienen mökin luostarin vierestä ja taitavana leipojana hän elätti itseään leipurina. Erittäin suosituksi viipurilaisille tuli hänen tekemänsä rääveliläinen kuminalla maustettu kookas vehnäsrinkilä. Se oli kunniapaikalla jokaisen viipurilaisen juhlapöydässä ja sitä alettiin kutsua Viipurin rinkeliksi.

Ja niin tunnetuksi tuli Maren-muorin Viipurin rinki, että vielä vuosisatoja myöhemmin se ikuistettiin Viipurin maalaiskunnan vaakunaan. Kun me karjalaiset toisen maailmansodan jälkeen muutimme länteen uusille alueille, niin tietenkin matkassa tulivat murre, tavat ja moninainen ruokakulttuuri. Kovaan leipään tottuneille satakuntalaisille oli ihmettä, kun karjalaiset joka viikko leipoivat pehmeitä isoja ruislimppuja. "Uunitkaan ei tuollaista leipomista kestä", tuhahti eräskin isäntämies. Samoin karjalanpiirakoiden leipominen oli itsestään selviö. Ei tuntunut pyhä pyhältä, jos ei lauantaina paistettu piirakoita. Ja ensimmäisen piirakkansa moni satakuntalainen on varmasti saanut karjalaisemännän leipomana. Mutta kyllä siitäkin joku vastahankainen löysi vikoja. "Syön puuron puurona ja leivän leipänä". Näitä tapauksia oli hyvin vähän. Karjalanpiirakka sai niin valtavan suosion, että niitä löytyy tänä päivänä jokaisen marketin tuoretiskiltä tai pakastealtaasta ympäri Suomea. Ja se on aina mukava kuulla, kun ostaja pyytää karjalanpiirakoita. Sana Karjala piirakan edessä tuntuu hyvältä. Pieni piirakka hyvin vaatimattomana viestittää karjalaista ruokakulttuuria nimenä ja erinomaisena makuna joka ikinen päivä tuhansille suomalaisille. Varsinainen kulttuurilähetti.

Kevennykseksi tositarina evakkoajalta. Pohjalaispoika sanoi iltamissa rehvakkaasti pyhäjärveläistylle: "Lähtiskös piirakka tanssaamaan", johon tyttö hyvin napakasti, "tanssi sie vaa kropsuheis kans." Poikahan kiinnostui tosissaan, "kappas vaan, tytöllähän on luontua." Ja niin siinä kävi, että myöhempien sanailujen jälkeen heistä tuli aviopari. Kropsua ja karjalanpiirakoita syötiin yhdessä sulassa sovussa vuosikymmenet. Se oli todellista kulttuurien kohtaamista niin sylissä kuin sydämellä.

Laskiaissunnuntaista alkaa meidän karjalaisten ortodoksien paasto, joka kestää pääsiäiseen asti. Paaston aikana niin mieli kuin keho valmistautuvat henkisesti keventyneinä vastaanottamaan pääsiäisen hengellistä ilosanomaa. Siinä ohjetta meille kaikille yltäkyläisille. Liukasta laskiaista!

SALME RINTALA

Kiinnostus sukututkimukseen lisääntyy myös Venäjällä

JATKOJA etusivulta.

Pietarin kansalliskirjastolla on ollut keskeinen merkitys sukututkimuksen elvyttämisessä. Laaja genealogian kokoelma kokosi alasta kiinnostuneita, ja he löysivät vähitellen toisensa. **Brezhnevin** aikaan kirjastossa oli vapaat olot ja Intian tutkimiseen erikoistunut Saharov saattoi paneutua täysillä sukututkimukseen. Mutta **Andropovin** aikana olot kiristivät.

Onnellisten yhteensattumien kautta Saharov tuli nimitetyksi maan ainoaksi viralliseksi sukututkijaksi. Tästä alkoi Venäjällä uusi sukututkimuskausi vuonna 1989. Sukututkimusinstituutti on valtion laitos, joka julkaisee kirjoja, bibliografioita ja sukututkimuksia. Se ottaa vastaan yksityisiä toimeksiantoja sekä kouluttaa tutkijoita ja pitää kuukausikokouksia. Tähän mennessä Sukututkimusinstituutissa on kursitettu noin 200 sukututkijaa. Kiinnostus kursseja kohtaan on suuri.

Venäjän kirjastoihin on perustettu kotiseutuosastoja, joiden kautta pyritään lisäämään tietoa paikkakunnasta ja sen historiasta. Tällaisia osastoja on myös entisen Kannaksen alueella. Tavoitteena on liittää niiden toimintaan Pietarin mallin mukaan myös sukututkimusosasto.

Ennen muistitieto siirtyi ortodoksien kirkon kautta. Kun rukoiltiin edellisten sukupolvien puolesta, opittiin tuntemaan suku. Kirkolla oli myös tiukka suhde suhtautuminen sukulaisten välisiin liittoihin. Niinpä sulhanen ja morsian joutuivat ennen vihkimistä selvittämään, ettei sukulaisuutta löydy. Lähisukuun laskettiin viisi sukupolvea.

Ensi kesäkuussa Pietarissa järjestetään yleisvenäläinen sukututkijakonferenssi, jossa keskitytään venäläisiin sukuihin, joilla on ulkomaalainen tausta sekä Venäjältä esimerkiksi Ranskaan ja Hollantiin emigroituneisiin sukuihin. Suomeen emigroituneita sukuja ei ole mukana.

Talonpoikaissukujen tutkiminen on vaikeampaa kuin aatelisten. Pietarin tutkijoilla ei tähän mennessä ole juurikaan ollut yhteyksiä Suomeen emigroituneisiin venäläisiin sukuihin eikä suomalaisen sukututkimukseenkaan. Viipuri-keskuksen järjestämällä matkalla 25.-27.11.2010 tänäkin korjautui, kun matkalle osallistui Suomen Sukututkimusseuran toiminnanjohtaja **Pasi Kuusiluoma**.

Valtion kirjaston kaunistava rakennusta. kuva Leena Repo

Eräät matkalla olleet olivat lähettäneet ennakkoon kysymyksiä pietarilaisille tutkijoille ja he saivat hämmästyksensä yllättäviä tietoja suvustaan. Eräät jopa tapasivat matkan aikana uusia sukulaisiaan.

Kirjaston nettisivuilta, www.nlr.ru/eng/, ilmenee, että sen 35 miljoonan nimikkeen joukossa on 76.595 suomenkielistä nimikettä, joista tuorein on päivätty 24.5.2005. Sivuilta löytyy opaste miten kirjastoon voi lähettää kyselyjä. Jos haluaa mennä itse tutkimaan asiakirjoja, on parasta opiskella ensin venäjää tai ottaa tulkki mukaan. Tärkeää on hankkia passiin rekisteröitymismerkintä. On hyvä myös muistaa, että Venäjällä on henkilötietosuojalaki.

Kaikki tieto ei kuitenkaan löydy Pietarin kansalliskirjastosta. Pietarissa sijaitsee myöskin Valtion historiallinen arkisto, jonka kokoelmissa säilytetään muun muassa Pietarin talonkirjoja, joita pidettiin aina vuoteen 1933. Tämän

arkiston oven avaaminen tuntuu olevan mutkikkaampi asia.

Venäjän sota-arkisto sijaitsee Moskovassa ja sen tietoja puna-armeijasta vuodelta 1918-1940 voi tutkia netissä. Moskovan historiallisessa sota-arkistossa on tietoja upseereista ja aliupseereista vuoteen 1917 asti.

Pietarin saksalainen seurakunta

Volkovan luterilainen hautausmaa perustettiin 1773 ja vuodesta 1820 hautausmaasta on pidetty kirjaa. Kun hautausmaa 1.1.1919 kansallistettiin, oli kova talvi. Ihmiset käyttivät puiset rakennukset ja aidan polttopuina.

Toinen tuhoaalto oli syksyllä 1941, Leningradin piirityksen aikaan. Saksalaiset olivat 5 km päässä ja kaikki materiaali, minkä kaksi miestä pystyi kantamaan, siirtyi puolustustarkoitukseen. Hautamuistomerkeitä on jäljellä enää noin 5 prosenttia. Nyt hautausmaata pitää yllä firma. Eräät suvut Saksasta ja Ruotsista käsin ovat kustantaneet su-

kuhautojensa kunnostamista. Firmat hankkivat tuloja myymällä hautapaikkoja 3.000 e.

Benedict Behm on 20 vuoden ajan tutkinut hautausmaata. Hän on löytänyt 4000 muistomerkkiä, jotka on kuvattu ja kirjattu. Näin hän on koonnut tiedot 1820-1919 välillä hautausmaahan haudatuista. Lisäksi tietoa on koottu kirjasta ja seurakunnista. Aineistossa on tietoa 80.000 haudatusta.

Prof. **Hamberg** kokosi 70 vuodessa kortiston 100.000:sta Venäjälle ennen vallankumousta haudatusta ulkomaalaisesta. Suomalaisia ei tietämättä mukaan kortistosta löydy. Sen sijaan Pasi Kuusiluoma sai kinaloonsa luettelot, joista ilmeni ainakin neljä Ahtiaisen nimistä, jotka ovat kuuluneet Marian seurakuntaan. Aikanaan Suomen Sukututkimusseuran tiloissa saanee tutustua myös laajempaan sähköisessä muodossa olevaan tiedostoon.

ILMI PESONEN

Volkovan hautausmaalla käynti oli mielenkiintoinen. Kuva: Leena Repo.

Kolmannen polven opettaja on musiikin moniottelija

Vuoden kasvattaja -palkinnolla kiitetty **Siina Hirvonen** toteaa olevansa opettaja ja kasvattaja jo kolmannessa polvessa. Isovanhemmat **Emil Korhonen** ja **Mertta Korhonen** työskentelivät opettajina Vpl. Pyhäjärvellä Pyhäkylän kansakoululla, ja myös Siinan äiti, FT **Riitta Hirvonen** on toiminut kanttorintyössä ohella musiikkikasvattajana alle kouluikäisten parissa.

– Opettaja Mertta Korhonen oli musikaalinen, mutta hän pääsi toteuttamaan kekseliäisyytään vasta 1960-luvulla, kun koulun laulunopetus muuttui musiikinopetukseksi. Tuoloin Suomessa alettiin käyttää Unkarista tuotua ns. Orff-pedagogiikkaa, mikä tarkoitti rytmisointien mukanaottoa musiikkitunneille.

Mertta piti musiikkikerhoa Haukkamäen koulussa Karkkilassa eläkkeellesiirtymiseensä asti, kertoo Riitta Hirvonen.

– Mummi Mertta oli aikansa uranuurtaja, kiittelee Siina.

Rempseästi ja leikkien oppia lapsille

Omanlaistaan latua hiihtelee hän itsekin. Siina Hirvosen rempseä tyyli on saanut myös arvosteluita, kaikki aikuiset kun eivät uskalla hänen laillaan heittäytyä lasten musiikkikasvattajan rooliin hyppimään ja heilumaan.

– Opettajan on oltava aidosti mukana siinä, mitä hän tekee. Lapset oppivat kopioimalla, eivätkä pelkästään opetettavaa asiaa, vaan opettajan koko olemusta. Kun musiikkileikkikoulussa saattaa olla perheryhmässä kaikkea kolmekuukautisesta vauvasta vanhempineen esikouluikäisiin poikiin ja tyttöihin, ote ei saa herpaantua hetkeksikään. Täysillä mukana, kuvailee Siina työtään.

Kasvattajan ja opettajan hommiin kuuluu myös muutakin kuin musiikki-maailman tuomista tykö.

– Tarvittaessa vaihdetaan kakkavaipat ja siistitään pishahousut, sovitellaan riitoja ja toimitaan yleisenä sielun- ja ruumiin terveydenhoitajana, siivotaan ja sijaistetaan keittäjää.

Tämä tulee todistettua, kun seuraa Siinan musiikkileikkikoulun pittoa Vesilahdessa, missä hän toimii paikallisen Mannerheimin Lastensuojeluliiton muskariopettajana. Paikalle musapajaan odotellaan koulusta I-II-luokkalaista. Yksi tulee reippaasti etuajassa, häntä Siina kehottaa tekemään läksyjä ja hankkii puuttuvan viivoittimen. Seuraa vaa hän muistuttaa pissalla käynnistä, ennen kuin tunti alkaa. Sitä seuraavaa täytyy avustaa irti toppatakista,

kun vetoketju kenkkuilee. Viimeisimmät pitää käydä ovelta huutelemassa sisään, kun lumipenkassa olisi niin kiva lasketella.

Sitten aloitetaan: lauletaan tapaamistoivotukset, taputetaan ja tömistetään rytmit, heitellään leikkilumipalloja ja ihmetellään, miten kävi kadonneelle lumiukolle. Samalla on kaitvettu esiin kanteleet ja ksylofonit, ja leikin lomassa kerrataan taas vanhaa ja opitaan uutta.

– Lapsi oppii leikin kautta. Aikuisen on muistettava asettua ajattelemaan asioita lapsen näkökulmasta, hän muistuttaa.

Monipuolinen musiikinopettaja

Siina Hirvonen on tähänastiselta koulutukseltaan musiikkipedagogi, musiikin varhaisopettaja ja musiikkileikkikoulun opettaja. Vaikka takana on jo vankka ammattitaito ja moninaisia työtehtäviä, hän on jatkanut opintojaan Sibelius-Akatemiassa; siellä on menossa gradunteko, ja sitä tietä musiikin maisterin paperit ja pätevyys niin aikuisten kuin lasten musiikinopettajaksi.

Musiikinopettajan on myös osattava käsitellä eri instrumentteja. Laulamisen ohella Siinan pääsoittimet ovat piano ja viulu, mutta häntä tottelevat myös hairit, kanteleet, tinapillit, nokkahuilut, rummut, kita-

rat ynnä muut instrumentit. Onko jotakin, mistä et saa ääntä irti?

– Vaskipuhaltimet jätän suosiolla muille.

Kansanlaulut kunniassa

Vaikka uusia lastenlauluja tehdään ja osa nykymusiikoista vieroksuu vanhoja perinteisiä lauluja, Siina haluaa niitä vaalia.

– Mummittani Merttalta sain tietoa karjalaisista lauluista ja siitä, mitä hänen aikanaan laulettiin kouluissa.

Kansanmusiikki, karjalaisuus ja Kalevala ovatkin yhtenä johtotähtenä musiikkipedagogin työssä.

– Kansanmusiikki on ollut minulle aina hyvin tärkeässä asemassa ja lähellä sydäntäni. Siksi minulle on ollut helppoa liittää sitä niin musiikkikasvatus- ja opetustoimintaan kuin konsertteihin. Kansanmusiikki tarjoaa monipuolisen oppimiskentän meille kaikille, sillä sen kautta voidaan antaa ja ottaa kaikki kuulijat aktiivisesti mukaan vuorovaikutteiseen kasvatustapahintaan. On tärkeää, että opetus ja musiikilliset kokemukset tapahtuisivat aluksi lapsen maailmaa lähellä olevista asioista ja omasta kulttuuriperinnöstä. Niin suomalainen kuin muukin kansanmusiikki tarjoaa loistavan lähestymistavan tutustuttua lapsi omaan ja muiden maiden kulttuuri-

reihin hyödyntäen lapsen kokonaisvaltaisuutta ja luontaista tapaa oppia.

– On mahtava kokemus päästä jakamaan suurta perintöä, joka ei jakamalla vähene ja joka vain käytössä karttuu suuremmaksi ja monipuolisemmaksi. On hienoa saada korjata sitä satoa, mitä esivanhempamme ovat aikanaan kylväneet.

Niinpä Siinan muskareissa lauletaan edelleen Hämä-hämä-häkkiä, Rati-riti-rallaa, Jänöjussia jne.

Pikku-Kakkosen täti tunnetaan

Televisiosta Siina tunnetaan ”Pikku-Kakkosen tätinä”. Hän juontaa viikoittain Musamaanantaita, ja on tehnyt mm. lastenmusiikkisarjoja Musatoosa ja Nuottivain.

Omia yhtyeitä hänellä on muutamia, kuten Taikaradio-orkesteri ja Rytmirumpu-duo sekä Hirvosen perheorkesteri.

Kotiväellä onkin suuri ansio siihen, että Siinasta tuli musiikin ammattilainen. Äiti Riitta Korhonen on kanttori ja musiikista väitellyt filosofian tohtori, isä **Anssi Hirvonen** kanttori, oopperalaulaja ja Sibelius-Akatemian laulutaiteen professori, isovelji **Jussi Hirvonen**, 35, kanttori ja laulunopettaja ja pikkuveli **Anselmi Hirvonen**, 32, muusikko, musiikkiteatterin ja oopperaohjaaja.

– Kyllä minä jotain muutakin yritin, mutta aina musiikki veti puoleensa, kommentoi Siina uravalintaansa.

Kun koko perhe on musikaalinen, on se antanut tukea ja kannustusta, mutta nuorempana myös pientä kilpailuviettä sisarusten kesken.

– Onneksi meillä jokaisella on oma osaamisalamme. Perheorkesterissa soittamme veljen ja äidin kanssa.

Myös Pyhäjärvi-tilaisuudessa on Hirvosen perheen musiikkiantimista saatu nauttia.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Siina Hirvonen taitaa monet instrumentit. Kuvat: Markku Pihlaja.

Isovanhempien kautta karjalaisuus on aina läsnä

Vaikka Siinalla ei ”ikiaikaisia” sukujuuria Pyhäjärvelle olekaan, on karjalaisuus ja pyhäjärveläisyys tuntunut perheessä vahvasti. Emil Korhonen toimi Pyhäkylän kansakoulun opettajana vuodesta 1930 alkaen ja Mertta Korhonen vuodesta 1935 lähtien.

Jatkosodan aikana he palasivat sinne ja jatkoivat opetusta vuoteen 1944. Sen jälkeen evakkotie toi heidät Karkkilaan, minne sijoitettiin muitakin pyhäjärveläisiä.

– Karjalaisuus on aina ollut läsnä. Vanhat oppilaat ja heidän perheensä pitivät entiseen opettajapariskuntaan yhteyttään, ja ukki ja mummi myös kävivät eri puolilla Suomea vanhoja tuttujaan tapaamassa, summaa Siina.

Opettajien rooli 1930- ja 1940-luvun kyläyhteisössä Karjalassa oli varsin monitahoinen.

– Opettajat olivat hyvin kokonaisvaltaisesti kylän elämässä mukana. Heiltä kysyttiin neuvoja moneen asiaan; esimerkiksi siihen, kenelle ns. köyhänapua piti antaa kenkinä tai vaatteina. Ja äiti löysi jonkun vanhan dokumentin, joka mukaan ukki oli otettu uskotuksi mieheksi, jonka piti pitää kirjaa kylän maanviljelyksestä ja sen tuotosta, kertoo Siina.

Vuonna 1977 syntynyt Siina ennätti itsekin kuulla ja kysellä isovanhemmiltaan näiden Pyhäjärvi-ajoista. Isovanhemmat kertoivat juttuja, ja tarinoiden lisäksi tallessa on vanhoja valokuvia ja esineitä.

– Joulupöydässä meillä on aina isovanhempien häälahjaksi saama pöytäliina. Se on matkannut mukana heidän evakkomatkailaan, ja on edelleen ehjä ja käyttökelpoinen.

Muutama vuosi sitten Siina oli mukana kotiseutumatkalla, jolloin hän pääsi näkemään mm. Pyhäkylän kansakoulun, jossa isovanhemmat olivat opettaneet ja enonsa **Juho** ja **Kalevi Korhonen** syntyneet.

– Oli hienoa nähdä, että ne vanhojen valokuvien rakennukset ovat yhä pystyssä.

Mummi oli aikanaan oppinut karjalanpiirakoiden teon Pyhäjärvellä, ja niin myös tyttärensä Riitta ja tyttärentytär Siina ovat niitä syöneet ja rypyttämistä opelleet.

– Minulla tosin ei viime vuosina ole ollut aikaa piirakoiden taiteilemiseen, mutta kai sekin oppi josain tallessa on, tuumaa Siina.

Helsingissä varttunut, mutta muutamat viime vuodet Tampereella asunut Siina Hirvonen on teh-

nyt tiiviisti töitä ja opiskellut kirjoitettuaan ylioppilaaksi Sibelius-lukiosta vuonna 1997. Oman perheen perustaminen on tässä kiireessä jäänyt, mutta nyt Siina on rakastunut. Puolisen vuotta hän on seurustellut Savonlinnan Oopperajuhlilla tapaamansa tanssitaiteilija **Sami Vartiainen** kanssa. Mitä tulevaisuus tuo, aika näyttää.

Yksityiselämästään hän ei halua paljon kertoa, sillä tv-julkisuudella on varjo-

puolensa, vaikka tekisikin ”vain lastenohjelmaa”. Pikku-Kakkosta kun katsovat myös isät ja sedät, joilta sievälle Siinalle tulee toisinaan sopimattomia tekstiviestejä.

Vuoden kasvattaja -palkintonsa, 20 000 euroa, Siina aikoo käyttää pääasiansa ammatillisiin kuluihin, kuten soittimien hankkimiseen. Mieli tekisi myös jatko-opintoihin Itävallassa, ja josko olisi aika pitää vähän lomaakin?

Lisää vielä verotuskartoista

Kerroin edellisessä lehdessä 1769-1775 verotuskartoista ja niiden omatoimisesta ketselemisestä netin kautta. Karttoja päästään katsomaan edellä kerrottua paremmin SUUVANNON SEUDUN SUKUTUTKIMUSPIIRIN sivuilta valitsemalla ”tallenteet”. Sieltä löytyvät kartat kylittäin aakkosjärjestyksessä. Käykääpä katsomassa ja työstäkää esi-isien tilustietoja niin, että ensi kesän Pyhäjärvi-juhlien sukututkimuseminaarissa voidaan tarkastella pyhäjärveläisten elämää useamman kylän osalta ”selkokielisin” tiedoin.

Esivanhempiemme elämästä kertovat selvää kieltään myös arkistoista löytyvät perukirjat. Niitä ei pyhäjärveläisten osalta ole netistä katsottavissa. Mikkelin Maakunta-arkistostakin löytyy perukirjoja vain vuosilta 1929-1939. Olisikohan Viipurin arkistosta apua?

Monin paikoin Suomesta seurakuntien arkistoista löytyy perukirjoja jopa 1700-luvun alusta. Ne antavat mielenkiintoisen kuvan kyseessä olevan ajankohdan ihmisten elämäntavasta ja -laadusta.

Jos olet kiinnostunut näkemään 1899 eläneen esivanhempasi nimikirjoituksen, voit sen tehdä menemällä Tsaarille lähetetyn Helmikuun manifestin vasta-adressin sivuille. Tähän SUUREEN ADRESSIIN kerättiin kahdessa viikossa 600 000 nimeä kaikkialta Suomesta. Pyhäjärveläisten nimet löytyvät Kansallisarkiston digitaaliarkiston hausta kirjoittamalla hakuruutuun: PYHÄJÄRVI VL. Sieltä löytyy ”Suuri adressi, VIIPURIN LÄÄNI, Pyhäjärvi VI 1899-1899”. Selailemalla sivuja voi nähdä tuttuja nimikirjoituksia. Nimien kirjoittaminen lienee tapahtunut eri tilaisuuksissa mutta myös kiertäviä kerääjiä näyttää olleen liikkeellä.

Hyvää loppupalvea ja liukkaita hiihtokelejä.

ANTERO PÄRSSINEN

Konevitsan kuulumisia

Laatokalla lunta ja kulkuvaikeuksia on riittänyt, reitti Konevitsan saarelle on kolmasti jäänyt ja taas sulanut, kertoi Konevitsa ry:n vuosikokouksessa 5.2.2011 vierailut luostarin igumeni **Aleksandr**. Kuvassa yhdistyksen puheenjohtaja **Riitta Vainikka**, igumeni Aleksandr, vuosikokouksen puheenjohtajana ja tulkkina toiminut **Helena Pavinskij** ja museota luostariin kokoava **Anna Voskrenskaja** huokaisemassa igumenin kaikille kokouksen osanottajille päätteeksi tarjoaman shamppanjallisen äärellä. - KP

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?
Soita osoitteenmuutos p. 040 730 2622

Kirkonsanoma

Katso tyynesti menneisyyteen, rohkeasti tulevaan

Helmikuun ensimmäisenä sunnuntaina vietettiin Kynttilänpäivää. Pyhäpäivän nimi johtuu siitä, että muinaisina aikoina kirkkoissa vuoden aikana käytettävät kynttilät tuotiin kirkkoon siunattaviksi. Kynttilänpäivän varsinainen aihe on kuitenkin Kristus, maailman valo, johon kynttilän sytyttäminen jumalanpalveluksessa vertauskuvallisesti viittaa.

Kynttilänpäivän raamatullisena sisältönä on Jeesus-lapsen tuominen Jerusalemin temppeliin, jossa vanha Simeon ylistää häntä Israelin ja koko maailman pelastajaksi. Simeon lausuu: ”Herra, nyt sinä annat palvelijasi rauhassa lähteä, niin kuin olet luvannut. Minun silmäni ovat nähneet sinun

pelastuksesi, jonka olet kaikille kansoille valmistanut: valon, joka koittaa pakanaikojen, kirkkauden, joka loistaa kansallesi Israelille” (Lk 2: 29–32).

Olin Kynttilänpäivänä tämänhetkisen kotiseurakuntani Helsingin Oulunkylän seurakunnan jumalanpalveluksessa, jonka musiikkina oli virsien ohella Johann Sebastian Bachin kantaatti ”Ich habe genug” (”Minulla on kylliksi”). Bach on kirjoittanut kantaatin matalalle miesäänelle ja pienelle soitinryhmälle. Muistin elävästi, kuinka yli 40 vuotta sitten sain itse johtaa juuri tämän kantatint esityksen Helsingin Sakalaisessa kirkossa. Tämänkertainen esitys oli tietysti toteutukseltaan paljon kor-

keatasoisempi, kun muusikoilla on samanlaiset soittimet kuin Bachin omana aikana ja heidän taitonsa on huippuluokkaa.

Bachin kantaatissa on omalaatuinen sisäinen jännite. Se syntyy siitä, että teoksen tekstit puhuvat kuolemasta, mutta sen sävelmät pursuavat rauhallista ja iloista kiitollisuutta. Tämä jännite on suoraa jatkoa Simeonin kiitosvirrelle, jossa vanha mies kiittää Jumalaa siitä, että hän vielä ennen kuolemaansa sai nähdä Messiaan, Kristuksen.

Oulunkylän kirkon ehtoollisjumalanpalvelus oli minulle syvä ja voimakas hengellinen elämys. Se toi läsnä olevaksi kokemuksen

siitä, että Kristukseen katsominen antaa vanhuudessakin voimaa katsoa eteenpäin.

Jumalanpalveluksen päätöslaulu jopa julisti, että kuolemastakin voi iloa. Se voi kenties kuulostaa vaikeasti omaksuttavalta, kun kuolemaan sisältyy surua ja pelkoakin. Simeonin kiitosvirren ja Bachin musiikin sanoma kuitenkin on: kun katsot Kristukseen ja uskon häneen Pelastajanani, minun elämäni ja kuolemani on armahtavan Jumalan huomassa. Tämä sanoma vapauttaa katsomaan tyynesti menneeseen ja rohkeasti tulevaisuuteen.

JUHANI FORSBERG

Rovasti Repo teki kuvakirjan Sorvalin hautausmaasta

Viipurissa sijaitseva Sorvalin hautausmaa on perustettu vuonna 1798. Sen historia on läpileikkaus Viipurin seudun monikulttuurisesta elämästä monen vuosisadan ajalta. Hautausmaa on rekisteröity muinaismuistomerkeksi.

Noin seitsemän hehtaarin alue käsittää saksalais-ruotsalaisen ja suomalaiset luterilaiset hautausmaat sekä ortodoksisen hautausmaalueen. Vuosisatojen aikana merkittävä osa hautausmaasta on tuhoutunut, mutta varsinkin luterilaisilla alueilla on säilynyt runsaasti vanhoja hautamuistomerkkejä.

Hautausmaata on vuosittain kunnostettu suomalaisten ja venäläisten talokolaisten voimin. Kunnostustyöt aloitettiin hautausmaan vanhimmalta saksalais-ruotsalaiselta alueelta ja seuraavina vuosina raivatua aluetta on laajennettu. Vuonna 2009 Hackmanien suvun toimeksiannosta kunnostettiin Hackmanien sukuhauta, joka toimii nyt samalla muualle haudattujen muistomerkkinä.

Raivaustöiden yhteydessä on kartoitettu hautausmaan kaikilta alueilta löytyneitä hautakiviä. Tämän työn tuloksena tammikuussa 2011 ilmestyi Viipurikeskus ry:n kustantama kirja **Hautakiviä Viipurin Sorvalissa**, johon on koottu tiedot luterilaisilta alueilta löytyneistä hautakivistä.

Kaikkiaan hautausmaalta on tähän mennessä löytynyt noin 250 hautakiveä.

Rovasti **Leena Repo** on kirjannut hautakivien tekstit, valokuvannut hautakivet, koonnut mahdollisia tietoja haudatuista sekä merkinnyt löytyneet hautakivet uuteen mittakarttaan.

Hautakivien kartoitus ja kirjan valmistelu on tehty Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen, Karjalan Säätiön ja Viipurin Suomalaisen Kirjallisuusseuran tuella.

Hautausmaakartat, joihin on merkitty hautakivien nykyinen sijainti, valmistui uuden mittakartan pohjalta helsinkiläinen arkkitehtitoimisto MA-arkkitehdit.

Lisätietoja ja kirjan tilaukset: Viipuri-keskus ry helsinki@viipurikeskus.fi tai puh. 09-2722430.

Hautakiviä Viipurin Sorvalissa – kuvalluettelo luovutetun alueen luterilaiselta hautausmaalta löytyneistä hautakivistä
Julkaisija: Viipuri-keskus ry – Viborgs-centret r.f.
Kuvat ja tekstit: Leena Repo
Keuruun LaatuPaino KLP Oy 2011

KARJALAN LIITTO
1940-2010

www.karjalanliitto.fi

Vuoden 2011 teema on kulttuurien kohtaaminen

Karjalan Liiton toimintavuoden 2011 teema on kulttuurien kohtaaminen.

Vuonna 2011 Karjalaiset kesäjuhlat vietetään Turussa, joka on Euroopan kulttuuripääkaupunki yhdessä Tällinnin kanssa. Turun juhlien teema on kansainvälisiä kohtaamisia ja teemaan liittyen juhlaseminaarin aiheena on Suomenlahden vanhat valtakauungit.

17.-19.6.2011

KIRJOITA SINÄKIN RUOKAMUISTOJA, anna reseptejä ja makua Vpl. Pyhäjärvi-lehden lukijoille Kotikokin kertomaa -palstalla.

Merkkipäiviä

Helvi Hietamäki 90 vuotta

Helvi Hietamäki o.s. **Kaasalainen** syntyi VPL Pyhäjärvellä Musakanlahdessa 19.2.1921 maanviljelijäperheeseen **Jooseppi** ja **Hilja Kaasalaisen** o.s. **Suokas** esikoisena. Hänelle syntyi myöhemmin neljä sisarta; **Lauri**, **Soini**, **Kerttu** ja **Venla**.

Helvi hoiteli nuorempia sisarusiaan ja teki kotias-kareita äidin apuna. Koulua hän kävi neljä vuotta Musakanlahden Tiituan kansakoulussa ja kaksi vuotta jatkokoulua.

Joulukuun alussa 1939 Helvin ollessa 18-vuotias syttyi sota ja alkoi ensimmäinen evakkomatka. Helvi ja pikkusisko Kerttu matkustivat tavaravaunussa lehmien kanssa uusiin maise-miin. He saapuivat Virtain Kotalaan pienelle maatilalle. Äiti ja pienemmät sisarukset päätyivät Alavuden Heikkilään. Virroilta Helvi ja Kerttu muuttivat alkuvuodesta 1940 muun perheen luo Alavudelle. Isä oli sodassa Konevitsan saarella.

Heikkilästä lähti sisäkkö pois ja Helvi pestattiin sisäköksi suureen taloon. Alkuvuodesta 1940 Helvi haki emäntäkouluun Lapualle ja

opiskeli siellä jouluun saakka. Muu perhe oli sillä välin muuttanut Virroille Torp-pakylään, jonne myös Helvi meni koulusta päästyään jouluksi 1940. Alkuvuodesta 1941 hän meni Lohjalle rehtoriperheeseen taloudenhoitajaksi, jossa teki kaikki taloustyöt. Päivät venyivät usein pitkiksi, koska vieraita kävi paljon. Aamuisin odotti pitkä työlista tekijänsä.

Lohjalta Helvi lähti muun perheen mukana takaisin kotiin Karjalaan. Karjalassa hän meni lottatöihin Käkisalmen sotilashallintopiiriin emännäksi loppuvuodesta 1941 ja oli siellä kunnes toinen evakkomatka alkoi heinäkuussa 1944.

Ennen evakkoa Helvi tapasi työpaikallaan sotilaspiirissä tulevan miehensä, Hämeestä Tammelasta ko-toisin olevan **Viljo Hietamäen**. Viljo oli autokomppaniassa ja kävi syömässä Helvin herkkuja ja huomasi viehkeän emännän, jonka halusi omakseen. Kihloihin he menivät vuoden päästä 19.8.1944 ja siitä tasan vuoden kuluttua avioon.

Helvin toinen evakko-

matka suuntautui Petäjävedelle ja ensimmäinen yöpyminen oli Petäjäveden kirkossa. Petäjävedellä Helvi laitteli itselleen kapiroita. Kankaat kudottiin itse ja ostettiin mitä pula-aikana saatiin.

Petäjävedeltä Helvi muutti Viljon kotikulmille Tammelan Lautaportaiseen syksyllä 1945. Viljo työskenteli työnjohtajana Lautaportaan sahalla ja omistikin toisen osakkaan kanssa sahan myöhemmin. Helvi hoiteli kotia. Oma koti rakennettiin vuonna 1949 Lautaportaiseen Pitkäjärven rannalle.

Perheeseen syntyi v. 1953 ja 1954 tyttäret **Merja** ja **Sirpa**. Viljosta tuli myöhemmässä vaiheessa autoilija. Hänellä oli taksi ja pari kuorma-autoa. Helvikin ajeli taksia ja hoiteli kodin ja lapset.

Myöhemmällä iällä Helvi tapasi **Eken**, jonka kanssa eleli Jokioisilla leppoisaa elämää, kunnes Eke kuoli v. 2004.

Tällä hetkellä Helvi asustaa hyväkuntoisena ja tyytyväisenä Karjala-muistot seuranaan omassa kauniissa kerrostalokaksiossaan

Forssan keskustassa. Lähi-piiriin kuuluvat kahden tyttären ja vävyjen lisäksi neljä lastenlasta puolisoineen ja yksi lapsenlapsenlapsi sekä Venla-sisko, joka asuu Tampereella. Helvin muut sisaret ovat jo kuolleet. Sisarusten ja Eken lapset ovat myös Helville tärkeitä.

Lämpimästi nuorekasta Karjalan tyttöä ja rakasta äitiä onnittelevat tyttäret

MERJA ja SIRI
perheineen

Kerro perheen
ja suvun uutiset
lehdessä

Pyhäjärvi-lehti julkaisee joka numerossa tietoja perhejuhlista, kuten merkkipäivistä ja valmistuneista.

Lähetä tiedot toimitukseen, kerro sukujuurat ja laita mukaan myös valokuva.

Muistathan kuitenkin kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun.

Äitienpäiväkuvan tunnistus

Viime lokakuun Pyhäjärvi-lehdessä nähtiin suuri valokuva, jonka otsikkona oli Kuka tunnistaa äitienpäivän viettäjiä Noitermaan koululla? Kuvan lähettäjä, Liisa Ojala, on nuoremman polven pyhäjärveläisiä, syntynyt sotien jälkeen Suoniemellä. Hänen sukujuurensa ovat Noitermaan Kujassuussa, vanhemmat ovat Juho Pulakka ja vaimonsa Helena, os. Jälkönen. Liisalla on Ylöjärven keskustassa valokuvausliike nimeltä Kuva –Kati. Otin häneen puhelimitse yhteyttä, ja hän kertoi tehneensä kyseisestä kuvasta suurennoksen, jota on pitänyt mainoskuvana liikkeessään. Liisa kävi sitten tuomassa suurennetun kuvan nähtäväksi. Se oli ilahduttavan selkeä, kooltaan 45 x 30 cm. Olisin ostanut kuvan, mutta hän tahtoi lahjoittaa sen käyttöömme. Tästä alkoi henkilöiden tunnistus.

Noitermaalaisilla on onni, että keskuudessa-me ovat ikätoverukset, 1919 syntyneet Aura Soronen, os. Pulakka ja Toini Pelkonen, os. Vesikko. He kumpikin ovat henkisesti virkeitä, hyvämuistisia ja menetettyyn kotiseutuun liittyvät asiat ovat heille olleet läheisiä kautta vuosikymmenien. Niinpä oli luonnollista, että kuva kävi heidän tunnistettavanaan. Kävimme, kuva mukana-me, marraskuussa Raahessa tervehtimässä Aura-sartani ja hänen miestään. Toinin luo Nummelaan kuva teki edestakaismatkan postitse. Ilahduttavan monet kuvan äidit ja lapset

Noitermaan äitienpäivän juhlatoukimikunta vuonna 1928. Kuva kirjasta Noitermaan seudun historiikki.

saivat heidän avullaan nimet.

Kuvassa on 91 äitiä, heistä tunnistettiin vähän yli puolet eli 47. Aura tunnisti 18 henkilöä ja Toini 44. Yhteisiä tuttuja näistä oli 15, heistä lähes kaikki noitermaalaisia. Toini tunnisti heidän lisäksi myös Porsaananmäen, Jaaman ja Kii-majärven aiteja. Meeri Kiiski arvelee marraskuun lehdessä erästä äitiä, pikkupoika sylissä, Elisa Rautiaikseksi. Näin ei ole, sillä sekä Toini että Aura tiesivät hänet Hilma Paganukseksi, Noitarmaan pysäkinhoitajan vaimoksi.

Kuvan etualalla, maassa istumassa on 30 lasta, osa heistä lienee ollut juhlissa

ohjelman suorittajina. Lap-sista tunnistettiin 18. Tar-koitus on, että tämä valokuvasuurennos henkilötietoi-neen jäisi Pyhäjärvi-Sää-tiön arkistoon. Ehkäpä lehdessämme saadaan tieto säilytyspaikasta. Nämä äitienpäivät on pidetty Noitermaan kansakoululla 1929, eli ne ovat olleet kymmenes äitienpäiväjuhla koulupiirissä. Noitermaan seudun historiikissa, 1.osa, s 123-124, kerrotaan lähemmin kotikylän äitienpäiväjuhlista. Siinä on myös vuonna 1928 juhlatouimikunnasta otettu valokuva. Nämäkin henkilöt olisi syytä tunnistaa.

Tämä Noitermaassa otettu äitienpäiväkuva ei

suinkaan ole ainutlaatuinen Pyhäjärvellä. Pyhäjärvi-kir-jassa, toimittaneet Reino O. Kukko ja Kaarle Viika, on sivuilla 200-201 neljä eri puolilla pitääjää otettua äitienpäivävalokuvaa. Mahdollisesti kuvia on kaikista koulupiireistä, sillä äitienpäiväjuhlat olivat ennen sotia toukokuun toisena sunnuntaina yleinen ja huomattava tapahtuma kyläkunnissa. Kuvia katsellessa tulee vaikutelma, että sama valokuvaaja on ollut kuvien ikuistajana. Kiitos kuvaajalle. Näinkin on säilynyt arvokasta kotiseudun henkilö- ja kulttuurihistoriaa.

ANNA-LIISA
HEIKKILÄ

Nuijan varresta

Vuoro-
vaikutteisen
kuuntelemisen
taito

Tunnetko ihmisen, jolle omien asioiden ja kuulumi-nen kertominen on tärkeämpää kuin toisten kuuntelu? Useimmat meistä varmaankin tunnistavat tällaisen henkilön. Harva meistä kehtaa huomauttaa asiasta, ollen mieluummin hiljaa. Tämän suupaltti tul-kitsee halukkaaksi kuunteluksi ja jaarittelu jatkuu. Aina on kerrottavaa, miten ennen tehtiin ja toimittiin jopa useampaan kertaan.

Kuuntelu on tärkeä taito, mutta sen pitää olla molemmipuolista. Jos taval-listen arkipuuhiin kertominen menee kerta toisensa jälkeen muiden ihmisten huomioinnin edelle, on jos-sakin jotakin vialla. Yhteistä näille henkilöille on, että myötätuntoiselle kuuntelijalle voi ryöpsyttää asioita tuntikausia. Koskaan he eivät vain kysy: Mitä Sinulle kuuluu? Ja jos kysyvätkin, eivät enää kuule vastausta, kun omien asioiden selvi-tys menee jo pitkällä. Oletko tavannut henkilöitä, jotka ovat näennäisesti kiinnostuneet, mitä sanot? Ja kun kerron vaikkapa äskettäin sattuneen tapauksen, niin yhtäkkiä toinen muistaakin, että hänelle sat-tui juuri samalla tavalla... ja näin jutun kohde vaihtui tosi näppärästi! Hiljaisem-milta kanssakuulijoilta harva muistaa kysellä kuulu-

misia ja syventyä muullek-in kuin ”ihan hyvää” vastaukselle. Se on odotettu ja hyvä vastaus, jonka jälkeen voikin taas tilittää omaa elämäänsä näille vaitonai-semmille. Ovathan he niin hyviä kuuntelijoita! Jatkuva kuuntelu uuvuttaa monesti läheiset, joiden määrää näin pienenee kaiken aikaa.

En kiellä syyllistyneeni tuohon äskeiseen, mutta yritän kehittyä antamalla tilaa toisellekin, ilman että olen aina tyrkyttämässä neuvojani tilanteesta selviämiseen. Kelpo kuuntelija ei ala heti kertoa omia koke-muksiaan keskustelukump-panin avaamasta aiheesta, vaan malttaa kuunnella lop-puun, mitä toisella on sanottavanaan. Välillä voi vain keskittyä kuuntelemaan ja olla ihan hiljaa, kun toinen avaa sydäntään. Vuorovai-kutteinen kuuntelu on eräs keino saada uusia voimia elämäänsä. Toinen syven-tyy hetken vain minuun, antaa arvokkaan neuvon nähdessään asiat eri näkö-kulmasta. Kenties esittämäni pulma ei ollutkaan niin iso, kun sitä yhdessä pohditaan. Kiitos avusta! Entä mitä Sinulle kuuluu?

Talvisin terveisin

YRJÖ S.
KAASALAINEN
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
hallituksen puheenjohtaja

Katsotaan kirjasta

Monesta kodista löytyy jo varsin näyttävä pyhäjärveläisen kirjallisuuden otos.

Kirjasto on myöskin tuttu asiointipaikka Vpl. Pyhäjärvi-lehden lukijoille. Kirjat ovat yleensä kalliita ostaa, mutta on paljon kirjoja, joiden ostamiselta ei voi välttyä. Tällaisia ovat mm. monet pitäjä- ja kyläkirjat, sillä niiden sivuille tulee usein asiaa.

Varsinkin pyhäjärveläisten kirjoittajien kirjoja olemme tottuneet myöskin hankkimaan jo kunnioituksesta kirjoittajan monesti varsin suuritoista kirjoitustyötä kohtaan. Painosmäärät noissa kyläkirjoissa ovat olleet suhteellisen pieniä 300-400 kpl ja kirjat ovatkin usein varsin lyhyessä ajassa loppuunmyyty.

Tämän kirjoittaja mm. julkaisi omakustanteena kirjan ”Karjalaiset Huittisissa” muutama vuosi sitten. Painosmäärä oli 350 kpl ja päätin, että kolme kirjallattikkaa teippaan jälkipolvia varten varastooni. Vajaan kuukauden kuluttua olin jo avannut viimeisenkin laatikon ja itselleni jäi 3 kpl kirjoja.

Kirjaa oli myynnissä niin Huittisten kuin silloisen Vammalankin kirjakaupassa. Säätiön hallintoneuvoston kokouksessa kolme jäsentä halusi välttämättä ostaa kirjani. Olin juuri aamulla varmistanut, ettei Huittisissa enää kirjaa ollut jäljellä. Niinpä kahvitauon aikana kävin lunastamassa jäljellä olevat kolme kirjaa Vammalan kaupasta. Myyjä ilmoitti että pitää kiireesti ottaa yhteyttä ”kirjailijaan” ja pyytää lisää kirjoja. Totesin hänelle, että kirjailija on tässä ja kirjat on loppu.

Uusintapainokseen ei ollut varaa eikä varmasti tarvettakaan.

Vpl. Pyhäjärvi- Säätiö on varsin kitsaasti ollut mukana kustantamassa kirjoja. **Impi Wiika** kirjoitti 1950 ilmestyneen mainion pitäjähistorian, josta otettiin 2000 kpl:n painos, näistä 500 nahkaselkäisenä. Tämä valtaisa kirjahanke maksoi säätiölle n. kolme miljoonaa markkaa, joka rahamäärä nykyeuroina on 107 000 euroa. Näin valtaisaan hankkeeseen uskallettiin lähteä luonnollisesti vain runsaan ennakkomyyntin turvin.

Myöhemmin v. 1981 otettiin 500 kpl:n lisäpainos. Muistan kuinka silloin hallituksessa varapuheenjohtajana ollut **Toivo Hinkkanen** olisi ollut hie- man suuremman painoksen kannalla. Lisäpainoskin myytiin loppuun varsin lyhyessä ajassa.

Myöhemmin v. 1989 ilmestyi säätiön kustantamana Vpl. Pyhäjärvikirja, jonka tekijöiksi lupautuivat **Kaarle Viika** ja **Reino O. Kukko**. Pitkällisten neuvottelujen jälkeen kirjasta päätettiin ottaa 1000 kpl:n painos, mutta erittäin vilkkaan ennakkomyyntin ansiosta päädyttiin kaksikertaisen määrän hankkimiseen. Loppuvaiheessa kirjapaino markkinoi vielä 160 kpl ylimääräisenä erää erikoishintaan.

Niinpä kirjaa otettiin kaikkiaan 2160 kpl ja varoja käytettiin painatukseen 205 595 markkaa. Nykyeuroiksi muutettuna tuo

ostos teki peräti 52 570 euroa, joten varsin suuresta hankinnasta oli kysymys.

Toki pitää heti perään todeta, että Vammalan juh- lissa kesällä 1989 julkistet- tua kirjaa oli myyty 160 000 markan arvosta. Tätä teosta on säätiömme asia- mieheltä vielä saatavissa, mutta kovin montaa kirja- laatikkoo ei enää ole jäljellä.

Säätiömme 60-vuotisen toiminnan kunniaksi julkaistiin v. 2008 historiikki, jota edelleen on asiamieheltä saatavissa.

Useimmat Pyhäjärven kylät ovat saaneet omat kylä- ja koulupiirikirjan jo ajat sitten. Viimeisimpänä vaan ei vähäisimpänä ilmestyi v. 2007 kaksiosai- nen mahtava Pyhäkylän koulupiirikirja.

Jo useaan otteeseen olen odotellut Riiska-Sortan- lahti-Vernitsa-Lohijoki-Ylä- järvi alueelta kirjaa. Pahasti pelkää, että monista tunne- tuista alueen sanavalmiista henkilöistä huolimatta jul- kaisua ei taida tulla.

Upeat Laatokan rannat Rantakylää lukuun ottamat- ta ovat siis edelleen nyky- kameroiin kuin ennen sotia otettujen vanhojen valoku- vien avulla kirjan sivuille taltioimatta. Voiko olla mahdollista, että alueet, jotka nykyisin kuuluvat Sak- kolan kyläneuvoston hal- lintoalueeseen, jäävät jälki- polvilta unholaan?

Kuten jo alussa totesin Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ei ole varsinaiseen kustannustoi- mintaa muutamaa poikke- usta lukuun ottamatta läh-

tenyt mukaan. Toki säätiö on muutaman kirjan osta- misella halunnut aina tukea kirjoittajia. Esimerkiksi naa- puri Sakkola-Säätiö on vuosittain ollut mukana use- ammassakin hankkeessa.

Pyhäjärveltä saattaisi olla aiheellista tehdä vielä uusi kuvateos, jossa esim. mai- semien osalta verrattaisiin uutta ja vanhaa. Vanhaa tie- toahan on jo olemassa va- lokuvänäyttelyn tiimoilta. Ennakkomyyntin avulla hankkeesta ei muodostuisi edes taloudellista ankkaa ja lisäksi se olisi hyvä tapa hoitaa ja vaalia pyhäjärve- läisyyttä.

Miten sitten loppuun- myytyä teosta voi päästä ostamaan tai lukemaan? Ostoa saattaa onnistua esi- merkiksi kuolinpesien huu- tokaupoista tai antikvario- liikkeistä. Eli käytännössä ostaminen on miltei mah- dotonta. Satakunnassa on käytössä oma SATA-seu- tukirjasto. Vastaava kirjasto on PIKI -nimellä Pirkan- maalla. Näillä alueilla toi- mivien oman paikkakun- nan kirjaston avulla tai tie- tokoneen nettisivuilta voi tarkistaa onko hakemaasi kirjaa saatavilla.

Pienellä kustannuksella oman kotipaikkakunnan

kirjasto tilaa kirjan seutu- kirjaston joltakin kirjastol- ta. Aina ei tämäkään on- nistu. Suorastaan häpesin, kun suoritin haun kahden pyhäjärveläisittäin tärkeän kirjan osalta. Impi Wiikan kirjoittamaa Vpl. Pyhäjär- ven historiaa ei löytynyt Huittisten kirjastosta lai- sinkaan.

Häpeäni suorastaan sy- venee kuiluksi, kun ottaa huomioon, että säätiön asiamiehistä **Armas Kaa- salainen** ja **Reino Äikiä** ovat molemmat kotoisin Huittisista. Jostain syystä kirja on jäänyt Huittisten kirjastoon myymättä. Toki alueen seutukirjasto pystyy kirjan toimittamaan, sillä se löytyy Porista, Rauma- ta, Kokemäeltä ja Lavias- ta.

Kaarle Viikan ja Reino O. Kukon Vpl. Pyhäjärvi- kirjaa löytyy Huittisten kir- jaston ohella myöskin Po- rista. Paremminkin on asiat Pirkanmaalla, sillä Pyhä- järvihistoriaa löytyy Tam- pereen, Urjalan, Sastama- lan, Punkalaitumen, Ikaa- listen, Hämeenkyrön ja Vesilahden kirjastoista. Vpl. Pyhäjärvikirjaa löytyy Tam- pereen, Sastamalan, Pun- kalaitumen, Ikaalisten, Hä- meenkyrön, Nokian ja Toijalan kirjastoista.

Oman kunniamaininnan ansaitsee nykyisin Pirkan- maahan kuuluva Punkalai- tumen kirjasto. Siellä on aivan erityinen ” karjalaisen kirjaston osasto” ja toisi- naan siellä järjestettiin ai- hetta käsittelevä näyttelykin v. 2010.

Ylpeänä esitteli kirjasto- toimenjohtaja huittislaissyntyinen **Raimo Jokinen** näyttelyä. Osan virikkeistä lienee Jokinen saanut sisaren edesmenneeltä mie- heltä Salitsanrannan **Aarne Partaselta**.

Ainakin Huittisten ja Sas- tamalan kirjastoista löytyy pyhäjärveläiset syntyperät omaavaa henkilökuntaa. Voisiko paikalliset karjala- seurat antaa virikkeitä jat- kossa karjalaisen kirjallisu- den hankkimiseen?

Kauko Hinkkanen ylä- läpitää Suvannon alueen kir- jaluetteloa ja sellainen löy- tyy paitsi netistä Vpl. Pyhä- järvisivuilta ja onhan se jo pariin otteeseen julkaistu lehdessämme. Hyviä lu- kuhetkiä hyvän kirjallisu- den parissa.

REINO ÄIKIÄ

Kirjastoimenjohtaja Raimo Jokinen esittelemässä karjalaista kirjallisuutta Punkalaitumen kirjastossa.

PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖN KOTISIVUT

löytyvät osoitteesta:
www.karjalanliitto.fi/vlpyhajarvisaatio

Sivujen päivittämisestä yhteydenotot
säätiön asiamies Pirjo Kiälä.

Juhlavalmistelut jatkuvat Sastamalassa

Juhlatoimikunta oli koolla 16.2.2011, ja myös kaupungin ja seurakunnan edustajat osallistuivat tapaamiseen. Takarivissä vasemmalta Oiva Kaasalainen, Pekka Salonen, kirkkoherra Ari Paavilainen, Pertti Hakanen, Yrjö S. Kaasalainen, kaupunginjohtaja Paavo Salli, ja eturivi vasemmalta Paula Mattila, Helga Mäkelä, Ritva Heikkilä ja Irja Kärki.

Pyhäjärvi-juhlat
Sastamalan Vammalassa
16-17.7.2011

Tulevan kesän Pyhäjärvi-juhlien valmistelu jatkuu Sastamalassa. Sastamalan kaupungin ja seurakunnan yhteistyö ja mukanaolo on ensiarvoisen tärkeää Vpl.Pyhäjärvi-juhlien onnistumiseksi. Kaupunginjohtaja **Paavo Salli** lupautui juhlien suojelijaksi osallituksaan juh latoimikunnan kokoukseen 16.2. Juhlatoimikunta on koontunut jo kuusi kertaa

ja asiat ovat edenneet reippaassa myötätulessa. Oiva Kaasalaisen ottamassa ryhmäkuvassa ovat mukana kaupunginjohtaja Paavo Salli ja kirkkoherra Ari Paavilainen sekä juh latoimikunnan jäsenet **Pertti Hakasen** ja **Pekka Salosen** kera kokoontuneena Kauppala talon juhlasaliin. Vpl.Pyhäjärvi-Säätiön edustajana on **Yrjö S. Kaasalainen**.

Majoitusvaihtoehtoja juhlaväelle

Pyhäjärvi-juhlille saapuvat voivat tiedustella majoitustilaa mm. seuraavilta tahoilta:

Vammalan Seurahuone Oy
Puistokatu 4, Sastamala,
(03) 51941

Hotelli Ellivuori
Ellivuorentie 131, Sastamala,
(03) 51 921

Hotelli Nukkumatti
Onkiniemenkatu 6, 38200 Sastamala
Raija Ketola, puh. (03) 514 2623

Tervakallion leirintäalue
Uittomiehenkatu 26, Sastamala
0400 638 536

Kinnalan Koukku
Haapaniementie 21, Sastamala
(03) 5135493

Airi ja Reijo Tuomenoja,
lomamökkejä
KIVIJÄRVENTIE 749, Sastamala
(03) 515 1051, 0500 504 898

Välimäen tila
Rautaniementie 524, Sastamala
(03) 515 7373, 040 746 4373

Kristittyjen Lepokoti
Sinun Tähtesi
Tyrväänkyläntie 310, 38250 Sastamala
0505944782

Vierailulla naapuripitäjässä

Nykypäivänä vierailu naapuripitäjässä on varsin helppoa. Autolla huristellen muutaman kymmenen kilometrin päästä on jo varmuudella parin pitäjänkin takana. Tutustuminen keskustajaamaan avartaa jo tietämystä kovasti. Kirjallista tietoa on saatavissa ja netin kautta pääsee hyvinkin yksityiskohtaisiin tapahtumiin jo oman tietokoneensa avulla.

Myöskin luovutetun alueen pitäjistä on netissä saatavissa hyvinkin yksityiskohtaista tietoa. **Seppo Rapo** on jo useita vuosia ylläpitänyt sivustoa www.luovutettukarjala.fi. Näille sivustoille pääsee helposti myöskin oman pitä-

jämme kotisivuilta yhteystiedot -osioista. Kohdasta pitäjät löytyy Karjalan-lehden 1960-70-luvuilla koamat pitäjä pitäjältä liitteet, joissa tuon ajan vielä elossa olevat kunnallisvaukuttajat ovat kertoneet hyvinkin tarkasti millainen heidän entinen kotipitäjänsä on ollut.

Valitettavana puutteena meitä pyhäjärveläisiä ajatellen on se seikka, että oman pitäjämme kohdalla on tällä kohtaa musta aukko. Silloiset vaikuttajamme eivät ole lähettäneet yksinkertaisesti Karjala-lehteen mitään tietoja. Laihana lohdutuksena on se, että muutama muukin pitäjä on nukkunut tällä kohdalla. Niinpä

tiedot puuttuvat Johannek-tiedot -osioista. Kohdasta pitäjät löytyy Karjalan-lehden 1960-70-luvuilla koamat pitäjä pitäjältä liitteet, joissa tuon ajan vielä elossa olevat kunnallisvaukuttajat ovat kertoneet hyvinkin tarkasti millainen heidän entinen kotipitäjänsä on ollut.

Konevitsan luostarista on kahden sivun mittainen otos, jonka on toimittanut v. 2000 Kurkijokelaisen silloinen päätoimittaja **Eino Vepsä**. Esimerkin vuoksi voi mainita vaikka Käkisalmen, jonka asioita on luet-tavissa 12 sivun verran tai pieni 848 asukkaan Seiskarin saarikunta, josta tietoutta on peräti 16 sivun verran.

Käykääpä vierailulla naapuripitäjässä.

REINO ÄIKIÄ

Vanhat palstat puhuvat

Vpl. Pyhäjärvi-lehti 25 ja 50 vuotta sitten
Kooste: Reino Äikiä

Todella hämmästyttävää, että nyt ilmestyy jo 663 Pyhäjärvi-lehti. Vuodesta 1973 helmikuussa allekirjoittanut valittiin säätiön asiamieheksi ja lehden taloudenhoitajaksi. Jo sitä ennen viiden vuoden ajan olin pöytäkirjojen mukaan ollut säätiön vara-asiamies siitä kuitenkaan mitään tietämättä. Kuukaan ei ollut minulta kysynyt, olenko käytettävissä eikä vara-asiamiestä kutsuttu yhteenkään kokoukseen.

Täysillä sitä sitten aloitettiin helmikuussa 1973 ja silloin kyllä kysyttiin lähdetkö mukaan. Kauko Hämäläisen kanssa kävimme yhdessä lehden tai-

tossa. Lehden sivut valmistettiin ja lehti myöskin taitettiin Vammalan Kirjapainossa, talossa jonka paikalla nyt on vain tyhjä tontti. Sitten siirryttiin Tyrvään Sanomien asiakkaaksi, jonka toimitalo silloin sijaitsi Puistokadun varrella. Kauko ja Eeva Hämäläisen siirryttyä eläkkeelle pääsimme, tai paremminkin olosuhteiden pakosta jouduimme Erkki Pärssisen ja Salme Rintalan kanssa mukaan lehden sisällön tekemiseen.

Monta lehden numeroa ja sivua on noiden vuosien aikana kulkenut silmien ohitse.

50-vuoden takaa lehti 25.2.1961

Lehden sivumäärä oli 6 eli puolta pienempi kuin esim. tammikuun 2011 lehti. Tosin lehti ei silloin ollut vielä tabloid -kokoinen, joten sivukoko oli huomattavasti suurempi. Lehden vastaava toimittaja Martti Tenkanen.

"Toimittajan tarinaa" -palstassaan toteaa leikkisästi, kuinka lehti on hieman liiaksi kallellaan Venäjälle päin. Tenkanen kun oli kotoisin Saapun kylästä ja se sijaitsi tunnetusti kirkolta itään päin. Samalla hän tuo julki sen, kuinka hallituksen puheenjohtaja Matti Hinkkanen on häntä valitellut "saapurilaisia" liikaa kehumasta. Kirjoituksessaan Tenkanen tuokin esiin ne monet kymmenet henkilöt jotka ovat lehteä avustaneet kirjoituksillaan ja toki avustajien joukossa on ollut eri puolilta pitäjää olevia. Mielenkiintoisessa pakinassaan Tenkanen kannustaa lehden lukijoita tarttumaan kynään.

Hevosmiehiä on tuossa helmikuun lehdessä varmasti ilahduttanut Mauri Vanhanen ravipakina. Pyhäjärveläiset hevosmiehet olivat saaneet Maurin mukaan pääkaupungissa pidettyyn valtakunnalliseen ravien tapahtumaan. Kirjoituksessa sai ansaittua suitsutusta Eero Luukkasen "Purje" ja Heikki Pakarisen "Aro-Usko".

Yrjö Ritvola jatkoi erinomaista "Sortanlahti" muisteloaan. Vuorossa oli nyt Sortanlahden niemen kärki- sen talot ja asukkaat. Tullilaitokseen hän lupasi palata myöhemmin. Sen sijaan osuuskauppa luotsilaitos ja muut talot saivat tarkan selvityksen.

Varsin vilkasta toimintaa tuntui lehden mukaan olevan myöskin pyhäjärveläisten pääasumialueella olevilla karjalaisseuroilla, marjoilla ym. yhdistyksillä.

25-vuoden takaa lehti 21.2.1986

Kalevalanpäivän kunniaksi niin pääkirjoituksen kirjoittaja Reino O. Kukko kuin etusivun pääjutun kirjoittaja Erkki Pärssinenkin muistelivat ansiokkaasti Kalevalan 150-vuotisjuhlavuotta.

Reino O. Kukko kirjoitti aiheesta "Konnitsa ei ollut kyläpahanen". Aihe kirjoitukseen tuli tietysti Antti Tuurin "Talvisota" kirjassa olleesta huolimattomasta tokaisusta, johon pyhäjärveläiset ja erityisesti konnitsalaiset olivat ottaneet voimallisen paheksuvasti kantaa.

Erittäin ansiokas koko sivun juttu oli lehdessä kouluneuvos Matti Kähärin kirjoittamana ja käsitteli Itäisen kannaksen elämään ja tässä lehdessä nimenomaan taikuutta. Kirjoitus käsitteli varsin mielenkiintoisia tapahtumia 1600-luvulla.

KOULUNEUVOS MATTI KÄHÄRI, Räisälän kansanopiston entinen rehtori, on kirjoittanut sarjan artikkeleita pääotsikolla "Itäisen Kannaksen elämää". Artikkelit valottavat myös meidän pyhäjärveläisten elämää 1600-luvulla, kuten maa-oikeutta, postia, liikennettä ja taikuutta. Asioiden tiimoilta on tätä aikaa kuvaamassa senaikaiset käräjäpöytäkirjat.

Kouluneuvos Kähäri on antanut nämä artikkelinsa Vpl. Pyhäjärvillehden käyttöön ja ensimmäiseksi julkaisemme "Taikuutta" käsittelevän osan.

Elettiin sitä ennenkin Pyhäjärvellä ja sen naapuripitäjissä. Sen voitte itse todeta kouluneuvos Kähärin artikkeleista.

Lehdessä julkistettiin myöskin 19.-20.7 1986 pidettävien Vpl. Pyhäjärvi-juhlien toimikuntien kokoonpanot. Ohjelmatoimikunnan puheenjohtajaksi nimettiin Mauri Vanhanen, kansliatoimikuntaan Urpo Kuisma, näyttelytoimikuntaan Asko Kukko, järjestysmiesten päälliköksi Hannes Akkanen ja ilmoitusten hankkijaksi Osmo Juvonen.

Ne meistä, jotka osallistuivat noihin ensimmäisiin Helsingissä pidettyihin juhliin, muistanevat juhlat monessakin mielessä varsin mielenpainuvina juhлина.

REINO ÄIKIÄ

Pyhäjärven nuotta-apajat tärkeä sivuelinkeino

”Metsäpirti miehii ja Pyhäjärve kalloi piisoa joka rahtii.”

Näin aloittaa maisteri **Impi Wiika** Vpl. Pyhäjärven historiassa kirjoituksen kalastuksesta.

Historian kirjoitusta valmisteltaessa lähdeaineistoa kerättiin laajalti. Erityisen mielenkiinnon kohteena muistan lapsuudestani sen, kuinka isoisäni **Juho Hinkkanen** määritteli nyt jo hauraaksi käyneelle voipaperille piirretylle kartalle nuotta-apajia kirjaa varten. Aineisto – muistivihko ja Pyhäjärven kartta – oli vuosikymmenet unholassa. Kotiarkistossani se oli säilynyt näihin päiviin asti.

Juho Hinkkanen asui elinkaarensa ensimmäiset 40 vuotta Vpl. Pyhäjärven Larjavan kylässä ja sen jälkeen 20 seuraavaa vuotta Lahnavalkamassa. Kalastellessaan sekä Pyhälahden että Keljanlahden puolella Pyhäjärven pohjan muodot tulivat hänelle hyvin tutuiksi mm. nuotanvetoa ajatellen.

Oheinen artikkeli nuotta-apajista täydentäköön sitä tietoa, joka ei ole mahtunut aikoinaan ansiokkaan historiakirjan lehdille.

Pyhäjärven järvikalastuksessa talvinuotan vedolla oli keskeinen asema. Pitäjän maatilat olivat pääsääntöisesti pieniä, joten maatalouden ohella tarvittiin

monenlaisia sivuelinkeinoja turvaamaan vuoden elintarvikkeet. Kalastus antoi siihen oivallisen mahdollisuuden. Kotitarvekalastuksen ohella kalat myytiin oman pitäjän asukkaille, naapuripitäjiin, Käkisalmeen ja jopa Pietariin saakka.

Talvinuotan veto oli tuottoisaa puuhaa, mutta työ oli samalla vaativaa raavaiden ammattimiesten työtä. ”Talvinuottaan tarvittiin 12 miestä ja neljä hevosta. Jokaisella miehellä oli tarkoin määrätty tehtävä ja tehtävänimike: kaksi vanhempaa verkkomiestä, kaksi nuorempaa verkkomiestä, kaksi salkomiestä, kaksi polvihärkää, kaksi tuuruomiestä ja kaksi aputuuruomiestä.” (J. Hinkkanen)

Nuottamateriaali hankittiin 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa Pietarista. Naiset kehräsivät ja miehet kutoivat – samoin lapset. Naiset olivat koetusella, kun päivätyötä piti jatkaa nuotan valmistuksessa yömyöhään saakka. Myöhemmin nuotan valmistukseen hankittiin valmis verkko. (Paikkala 1993, 221)

Nuotan veto oli tarkkaa puuhaa. Pyhäjärvi oli tunnettu luodoistaan. Mikäli et tuntenut tarkasti järven pohjaa, nuotta saattoi oh-

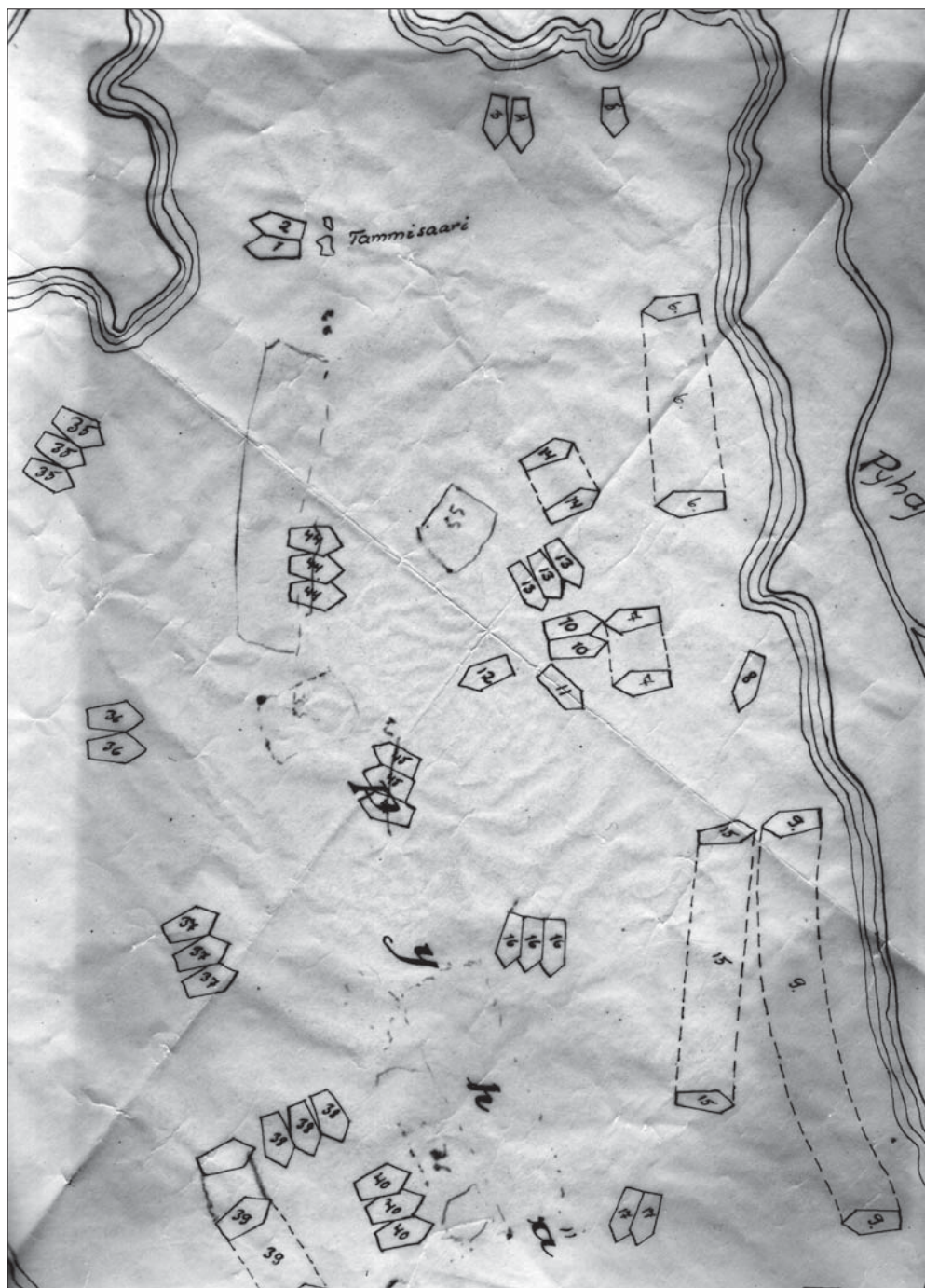
jautua karille tai pohjakiiviin. Se olisi ollut arvokkaan nuotan tuho.

Vahinkojen välttämiseksi tarvittiin tarkat maamerkit, joiden mukaan nuotta laskettiin ja vedettiin oikeaan suuntaan. Tämän ohella oli tunnettava myös pohjan rakenne, oliko se mutaa vai hiekkaa.

Oheisessa yli 60 vuotta sitten piirretyssä kartassa on merkitty nuotta-apajat ja nuotan vetosuunta. Luettelosta puolestaan täsmentää, millaisilla maamerkeillä apajat saatiin vaurioitta hallintaan. Maamerkin käytön alkeet tulivat selville myös minulle, kun isoisäni opetti myöhemmin niiden käyttöä sekä kesä- että talvikalastuksessa verkoilla Kokemäen Sääksjärvellä.

Pyhäjärvessä oli tilaa kalastaa talvinuotalla. Luettelosta ja kartasta arvioituna apajamäärä järvessä oli lähes 200. Suurimmissa apajaryhmissä saattoi olla jopa 20–25 yksittäistä apajaa. Apajaryhmiä, joissa oli 6–10 yksittäistä apajaa, oli useita. Siitä huolimatta, että talvinuotan ohella järvessä kalastettiin myös lukuisilla muilla kalastusvälineillä, kalaa oli riittävästi.

KAUKO
HINKKANEN

Pyhälahden nuotta-apajat. Kartta; Juho Hinkkanen.

I Pyhälahden nuotta-apajat

1 ja 2 Tammisaaren apajat. Ensimmäinen apaja tulee saarien välikohtaan ja toinen siitä asemalle päin. Saattimet 3½ syleen.

3 ja 4 Käreniemen apajat. Saattimet 3½ syleen.

5 Pajaniemen apaja. Apajan saattimet noin 2½ syleen.

6 Orpiiskan apajat. Leppäniemen jallai (jalava) ja Yläpappilan viljamakasiinin pytingin puoleinen kolkka tulevat kohdatusten, perät pienestä Tammisaaresta vähän asemalle päin. Saattimien syvyys kolme sylvä ja siitä vasemmalle kunnes alkaa kirkkopenger.

Orpiiskan niemestä kirkkopengeriin kohtaan – ns. rätsäpetäjän kohtaan – oli 8–10 apajaa.

7 Haukkaniemen apajat. Siihen vedetään kolme apajaa rinnatusten. Ensimmäinen apaja, kun kirkon ja tapulin tornit eroavat 20 askelta ja Käreniemen petäjikkö ja Kalmiston petäjikkö tulevat kohdakkain. Saattimilla vettä kolme sylvä.

8 Marakatti. Alareisi kulkee, kun Haukkaniemen petäjä ja Leppäniemen pellonpuoleinen reuna ovat vastatusten ja saattimet, kun Tenkasen rannassa olevat haavat ja Pusan Antin navetta tulevat kohdakkain. Saattimilla on silloin 2½ sylvä vettä. (Marakatinreisi sijaitsi Larjavassa Hinkkasen rannan kohdalla järvessä. Kirj. huom.)

9 Hinkkasen ranta-apajat. Ensimmäinen on Hinkkasen ja Väkiparran rajan kohdalla. Saattimet neljään syleen ja siitä vasemmalle Hiekkavalkamassa olevan suuren kiven kohtaan. 5–6 apajaa.

10 Viinakuurna, 2 apajaa. Saattimen merkit; Sirkanpetäjät Tammisaaren keskivälissä ja kirkkopetäjikön ja Punasituppiin petäjikön reunimmaiseta petäjät ovat kohdakkain. Toinen apaja on edellisestä asemalle päin.

11 Hinkkasen pieni apaja. Perä Vehkasuosta ja saattimen merkit samat kuin nro 10:ssa.

12 Viinakuurnaa vastapäätä. Saattimet, kun Sirkanpetäjät tulevat Suuren Tammisaaren pitkien petäjien kohtaan.

13 Kirkkotieapajat. Keskimäinen apaja; Sirkanpetäjät Pienen Tammisaaren kohdalla ja Alapappilan läävä (navetta) ja riihi tulevat kohdakkain. Perä Hiekkavalkamasta.

14 Myllärin apajat. Reunimmainen apaja; Alapappilan läävä ja riihi ovat kohdakkain ja Kipuruan petäjät Pienen Tammisaaren alakulmassa. Siitä vasemmalle kolme apajaa rinnatusten asemalle päin. Perä pappilasta.

15 Perriiharjun apajat. Ensimmäinen apaja Hinkkasen rannan kohdalla, perä rannasta päin. Pöystinmäen ”jallai” eroaa Alapappilan puutarhasta. Saattimilla vettä viisi sylvä. Nuotta saa vetää aina Toivolon rannan kohtaan. Kahdeksan apajaa.

16 Ahvenkolon apajat. Keskimäinen apaja; Väkiparran näre ja riihi ovat kohdakkain ja Sirkanpetäjät Suuren Tammisaaren verran Suuren saaren yläpuolella. Saattimella on vettä kolme sylvä. Perä Tolstoista.

17 Tarvosii kolkka. Saattimen seisatus; Toivolon rantasauna ja varastohuone kohdakkain ja Sirkan-

petäjät Suuren Tammisaaren kohdalla. Saattimilla on silloin vettä neljä sylvä ja perä Tolstoista.

35 Joensuun apajat. Saattimet; rautatiepenkka rupeesi näkymään Tattarniemen päästä. Kolme apajaa.

36 Haara-apajat. Saattimet; Kipuruan paju näkyy Tattarniemen päitse, Kinnarin näre ja Konstan tupat ovat kohdakkain.

37 Jurka-apajat. Saattimet; Mustamäen torni näkyy Tattarniemen päitse ja Kinnarin rannassa kolme petäjää Kinnarin riiden kanssa kohdakkain. Tämä on keskimäinen apaja.

38 Välivien apajat. Saattimet; Kaasalaisen Jussin navetan räystäs ja Savolaisen Yrjön riiden räystäs ovat kasakkain. Perä Kiskosaaresta.

39 Alakolkan apajat. Saattimet noin 2½ syleen. 5–6 apajaa.

40 Alakolkan perien tausta. Saattimet Salmen-suun linjalla.

41 Kuha-apajat. Saattimet 3½ sylvä, perä Hinkkasen näreestä. (Sijainti apajan 39 eteläpuolella, ei näy kartassa. Kirj. huom.)

44 Saaranmatalan apajat. Saattimet; Kokkomäen navetta näkyy Tammisaaren päitse rantapuolelta.

45 Yläkolkka. Saattimet; Tattarniemen päitse näkyy varamestarin lipputanko ja kirkon tornit ovat kohdakkain.

II Keljanlahden apajat

Lonnan apaja (nro 24) oli kuuluisa lahna-apaja. Salitsanrannan nuottakunta sai Lonnan apajasta 2 000 kg lahnoja. Kylän asukkaat olivat katselleet järvelle ja ihmetelleet ”ko nuottamiehet tantsiit jeäl”. (Wiika 1950, 273)

Juho Päiväläinen – tunnettu pyhäjärveläinen kalastaja ja veneenrakentaja – kertoo samasta aiheesta: ”Muistan minä suurenkin

lahnasaaliin, jonka Salitsanrannan nuottasakki sai meidän rannasta, noin 2 500 kiloa. Sanoivat, että kaksikiloiset olivat pienimpiä ja seitsenkiloiset suurimpia. **Matti Nolo** osti ne. Matilla ei ollut riittävästi rahaa mukana. Hänen täytyi käydä Kostermaasta hankkimassa rahat, kun myyjät eivät uskoneet ennen kuin saivat koko summan.” (Paikkala 1993, 222)

Kalajutuista kerrottuina huomaamme, että suuret olivat saaliit, mutta suuret olivat myös kalasaaliin toleranssit. Todellisuudessa sekä kesä- että talvinuotalla kalansaaliit saattoivat olla todella suuria – satoja kiloja nuottaa kohden. Parhaimmat nuottakunnat saattoivat saada kesänuotalla muikkua 600–700 kiloa yössä. (Paikkala 1993, 221)

18 Haapaniemen apajat. Saattimet noin neljään syleen, perä Ivaskansaaresta. Kahdeksan apajaa.

19 Pajalahti. Sepänkylässä Yrjöläisiin näre ja Pajaharju ovat kohdakkain. Pannaan siitä suunnasta perä. Saattimet rantamatalikolla 2½ syltä.

20 Perttinän apajat. Saattimet rantamatalikolle. 20 apajaa.

21 Kurosenrannan apajat. Saattimet rantamatalikolle ja saa vetää aina Pahnion uhkuun asti. Viisi apajaa.

22 Pahnion apaja. Saattimet uhkuun ja perä Letkusta.

23 Javanaisen niemen apajat. Reunimmainen Keljasta päin. Keljanpuoleinen reisi Kiurun asuinrakennuksen Salitsanrannan puoleinen räystäs ja Roinisen asuinrakennuksen Keljanpuoleinen räystäs tulevat vastatusten. Saattimet rantaan saa vetää kaksi apajaa Poikalasta päin.

24 Lonnan apajat. Poikalaisiin kierrelato ja vaatehuone ovat kohdakkain. Alareisi; Ivaskansaari ja Ristsaari pääsevät kasakkain. Kominiemi tulee näkyviin Ivaskansaaresta. Toinen apaja on edellisen yläpuolella.

25 Selkäharjun apajat. Saattimet; Kominranta tasan, Yrjöläisiin pellon ja Hopian Matin rantanäre kohdakkain. Toinen apaja Keljaan päin. Saattimet kaksi avantoväliä ylemmäksi.

26 Ranta-apajat. Saaren kivipyntinki ja Ristsaaren yläkasa ovat vastatusten. Poikalaisiin kierrelato ja vaatehuone ovat kohdakkain ja siitä oikealle Yrjöläisiin rantaan asti. Neljä apajaa.

27 Pieni apaja. Yrjöläisiin näre ja Pajaharju ovat kohdakkain. Siitä tulee Ivaskensaaren puoleinen reisi. Saattimet; Ivaskansaari ja Ristsaari ovat kasakkain. Tämä on hyvin matala apaja, perä Perttinältä.

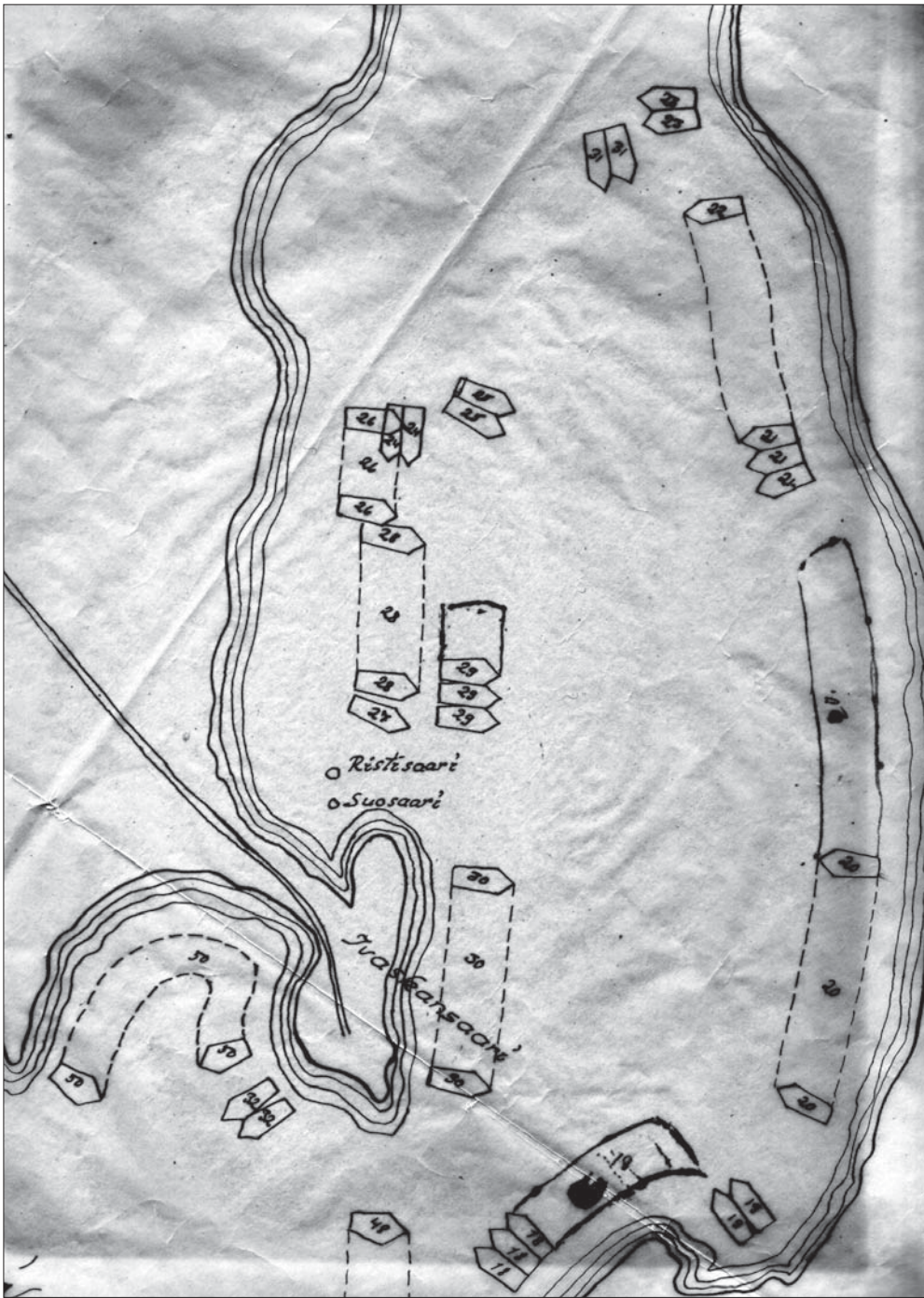
28 Pienen apajan ja Lonnan apajan väliset apajat. Saattimet; Ivaskansaari ja Ristsaari ovat kasakkain. 7-8 apajaa.

29 Selkäapajat. Saattimen seisakki on Kominrannan tasalla. 5-6 apajaa.

30 Saarerannan apaja. Hannolasta päin perä. Saattimet rantamatalikolle. 6-7 apajaa.

31 Ahvenapajat. Saattimet, kun Yrjöläisiin pellon ja Hopian Matin rantanäre ovat kohdakkain. Perä Pajalahdesta.

32 Savottaniemen apajat. Heinsaaresta perä ja saattimet kolmeen syleen.

Keljanlahden nuotta-apajat. Kartta: Juho Hinkkanen.

III Kiskonsaari – Heinäsaari ympäristöineen

33 Taltiensuun apajat. Heinsaaresta perä ja saattimet rantaan kahteen syleen.

34 Hauk’ apaja. Ivaskesta perä ja saattimet Puksaaren rantaan noin kolmeen syleen.

42 Tölkän apajat. Saattimet neljään syleen.

43 Niemenpään apajat. Salmensuun linjalta 50 askelta alaspäin on perät. Kokkomäen valkoinen talo näkyy Saarenmatalan päässä.

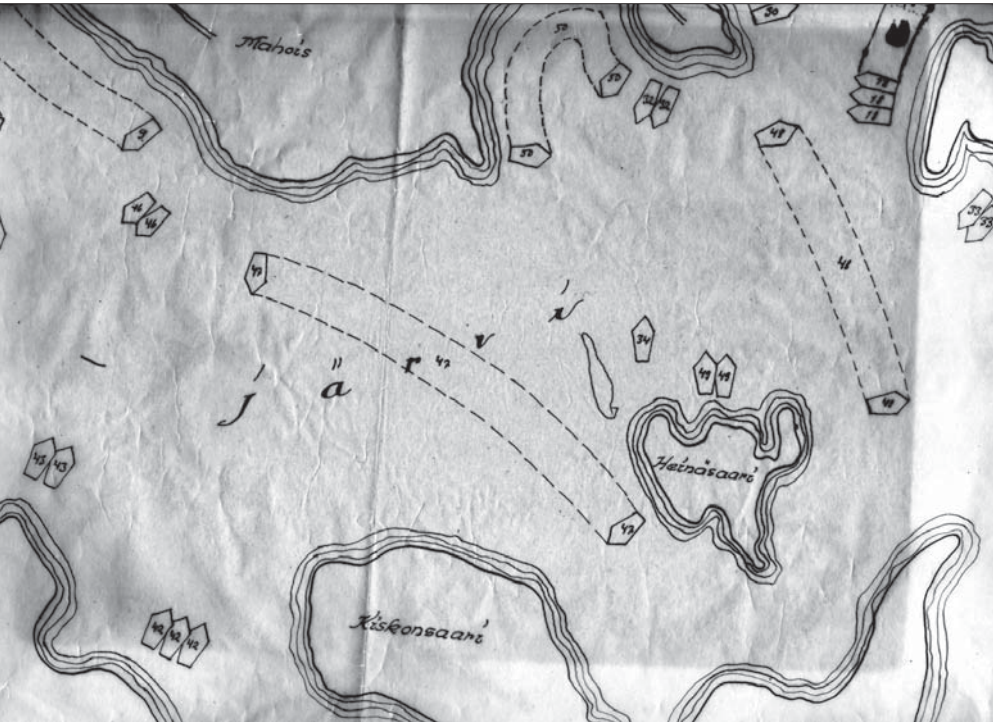
46 Hiekkavalkaman Luuvopäänapaja. Saattimet; Suurenkiven apaja perien tasalla, vettä saattimilla on viisi syltä.

47 Suurenluuvan niska. Apaja alkaa Hiekkavalkaman päästä. Seisatus eli saattimet Hiekkavalkamasta katsottuna, kun Saviniemen pää on noin neljä metriä auki, saa vetää Mölkän niemeen asti 3½ syleen Kiskosaaresta päin. 20–25 apajaa.

48 Naljuharjun apajat. Saattimet eli seisatus; Savottaniemen päästä Heinasaaren Enkkuan puoleiseen päähän kunnes seuraavan niemen kärki tulee hyvin näkyviin. Seisatus on silloin 3½ sylessä.

49 Säkkiлахden apajat. Saattimet; Hiekkavalkaman venelato näkyy Mertaniemen päästä.

50 Äikiän lahti eli Sumgulan ranta. Saa vetää rannan mukaan, saattimet aina kahteen syleen saakka. 5-6 apajaa.

Nuotta- apajat; Kiskonsaari – Heinäsaari ympäristöineen. Kartta: Juho Hinkkanen.

Muitakin apajia löytyi

Karttaan piirtämättömiä apajia oli vielä paljon, esimerkiksi Jääskeläisen lahti. Siinä sai vetää nuottaa rannan mukaan, saattimet 2½ syleen. Tästä lahdesta sai vetää rannan mukaan aina Huuhkan rantaan saakka, saattimet vain kolmeen syleen.

Lisäksi oli Luuvan pienapaja, Heinluoto Kurvi-apaja, kaksi Särkiapajaa ja lukemattomia muita, joiden nimiä ja paikkoja ei Pyhäjärven historian valmisteluvaiheessa voitu määrittellä. Tietoja antavat sukupolvet olivat jo siirtyneet ajasta ikuisuuteen ja näin ollen tiedot jäivät saamatta.

KAUKO HINKKANEN

Selityksiä:

Letku; kun Taipale alkaa Ivaskansaaresta päin. (Taipale oli tiekannas Ivaskansaareen – samalla veneiden taivalluspaikka)
Kominranta; kun Ivaskansaaren Hannolanpuoleiset niemenkärjet ovat tasakkain, silloin Kominranta on tasan.
Pahnionuhku on Savolaisen rannan paikkeilla.
Pajaharju on luultavasti Yrjölän navetalta Ivaskeen päin.
Salmensuun linja; Tolsterniemen järvenpuoleinen ja Kiskosaaren Kostermaan itäpuoleinen linja ovat kohdakkain.

Lähteet:
Juho Hinkkanen (1882-1960):Pyhäjärven nuotta-apajat. Muistiinpanot ja kartta
Jarmo Paikkala: Hinkkasat juurillaan ja maailmalla. Hinkkasen Sukuseura ry. Jyväskylä 1993
Impi Wiika: Vpl Pyhäjärvi – Kappale kannakselaisvaiheita. Pyhän-Säätiö. Turku 1950
Vpl. Pyhäjärvi-lehti 12/1973

Talvisella kuvaus- retkellä Taipaleessa

Sotakirjailija Kimmo Sorkolta tulossa uusi teos talvisodasta

Tieto- ja sotakirjailija **Kimmo Sorkolla** on valmistu-
massa uusin talvisodan taiste-
teluja koskeva teos nimel-
tään ”Sillan patteristo Tai-
paleen taisteluissa 1939–
1940”. Se käsittelee ni-
mensä mukaisesti kapteeni
Tauno Siltasen komenta-
man patteriston vaiheita tal-
visodassa.

Viimeisten kirjaan tulevi-
en talvikuvien ottamista
varten Sorkon perustama
työryhmä lähti 21. tammi-
kuuta kohti Taipaleen ky-
lää. Majoitus ja ruokailu oli
varattu entisestä Taipaleen
kylässä sijaitsevasta hotelli
Burnaja Ladogasta.

Matkaan lähdettiin kah-
deksan hengen pikkubus-
silla ja vähän pelonsekaisin
tuntein, sillä tien huono kun-
to Sakkolan Keljasta eteen-
päin oli tiedossa. Keljaan
päästiinkin suhteellisen vai-
vattomasti, mutta Vilakka-
lan aukeilla matkan teko
kerta kaikkiaan pysähtyi lu-
meen. Tie oli kyllä aurattu
ja siitä oli jäljistä päätellen
pari autoakin kulkenut.
Meidän automme maava-
ra ei enää riittänyt, vaan
oltiin mahastamme lumes-
sa kiinni. Onneksi kuljetta-
jamme oli varautunut tilan-
teeseen ottamalla lapion
mukaan ja vuoroin lapioiden
ja vuoroin autoa työn-
täen pääsimme aukeilta
metsän suojaan, jossa tie
oli kovempi ja lunta vä-
hemmän. Tilannetta ei tie-
tenkään helpottanut vastaan
tullut paikallinen maasturi,
jolle porukassa lapioidtiin
tien viereen ohituspaikka.

Tien kunto kesti autom-
me painon Terenttilän ky-
lään, mutta Linnakankaalle
nousu osoittautui mahdot-
tomaksi. Olimme jo lähellä
tavoitettamme, joten ho-
telliin lähetettiin partio sel-
vittämään, olisiko mahdol-
lisuutta saada vaikka trak-
toria apuun vetämään tämä
viimeinen kilometri. Sitä ei
ollut, mutta moottorikelk-
ka oli. Kelkan kuljettaja oli
hotellimme henkilökuntaa
ja hän järjesti autollemme
turvallisen paikan läheisen
asutun talon pihasta ja vii-
meinen kilometri kuljettiin
moottorikelkan kyydissä.

Hotelli Burnaja Ladoga
tarjosi miellyttävän majoit-
uksen kahden hengen huo-
neissa. Huoneet olivat tila-
vat ja viihtyisät, sosiaalitilat
olivat käytävällä yhteiset.
Vuodepaikkoja oli kahdes-
sa kerroksessa yhteensä kah-
dellekymmenelle hengelle.
Hotellin sisäntuloaulassa oli
oleskelu- ja ruokailutilat
sekä pieni itsepalvelubaari.
Yöpyminen maksoi noin
20 euroa hengeltä ja siihen
kuului aamupala, jonka laa-
tua ja runsautta ei voinut
kehua. Ruokailu, joka piti
tilata ennakkoon, oli hin-
naltaan noin 15 euroa. Ho-
tellin kokin mukaan meille
tarjotti illallinen oli ukrai-
nalaista perinneruokaa, jon-
ka laadusta ja nimestä
emme päässeet selville. Se
oli erittäin voimakkaasti
maustettua lihapulliin ja pe-
runamuusiin tottuneelle,
kaikkien ruokakulhot eivät
tyhjentyneet. Laatokan ran-
nalle oli rakennettu vaati-
maton sauna, jossa sai kyl-

peä noin 10 euron henkilö-
hintaan.

Sorkon työryhmän var-
sinainen tehtävä, talvikuvi-
en otto Taipaleesta, onnis-
tui hyvin. Työryhmän jäse-
nille jäi aikaa ja niinpä kaksi
henkilöä teki retken parin
kilometrin päässä rannasta
olevalle Paskaluodolle. Lie-
nevät ensimmäiset suoma-
laiset vuosikymmeniin, jot-
ka luodolla kävivät. Luo-
dolle oli pystytetty suuri
puinen ortodoksiristi.

Paluumatkaa ajatellen oli
kuljettajamme kokemukses-
ta viisastuneena vaihtanut
lumiketjut autonsa vetävien
pyörien alle. Seurueen pa-
luu Taipaleesta Keljaan su-
jui vaivatta ja Keljan muistopatsaan kohdalla voitiin
jo lumiketjut irrottaa.

Matkan kokemuksia oli
se, että Taipaleen kylään on
mahdollisuus päästä talvi-
keleillä. Melkein pä helpom-
min kuin kesällä, jolloin se
esimerkiksi meidän pienois-
bussillamme ei olisi onnis-
tunut. Majoitus Taipaleessa
on kohtuullinen myös hin-
noiltaan ja ruokaankin siellä
varmaan tulee ajan myötä
valinnanvaraa.

Hotellin henkilökunnan
ilmoituksen mukaan he jär-
jestävät ensi kesäksi Taipa-
leenjoen toiselle puolelle tur-
vallisen parkkipaikan autoil-
le ja sieltä venekuljetuksen
hotellille. Se lisää suoma-
laisten mahdollisuutta käy-
dä tutustumassa Taipaleen-
joen taistelupaikkoihin

MIKKO STRANG

Kapteeni evp. Timo Hakala Paskaluodolla: nimenomaan paska- ei pasko-,
niin kuin jossain kartoissa on. Hakala kulki sinne lumikengät jaloissaan.
Onkohan luodolla ketään suomalaista käynyt vuoden 1944 jälkeen? Kuva:
Pekka Hytönen.

Hotelli Burnaja Lado-
ga sijaitsee entisessä
Taipaleen kylässä, ky-
län nykyinen nimi on
Solovjevo eli Satakiele-
lä. Kuvat: Kimmo Sor-
ko.

Vasemmalta autonkuljettaja Juha Saarinen, sotilasmestari evp. Mikko Strang,
työnjohtaja Matti Hytönen, kapteeni evp. Timo Hakala, yliluutnantti evp.
Pentti Nissinen, pitäjänneuvos Pekka Hytönen, majuri evp. Pertti Louni.

Pitäjäyhteisöt koolla Kokemäellä: Keväällä Pyhäjärvelle ja Sakkolaan

Suvannon seudun pitäjäyhteisöjen vuotuiset tapaamiset
jatkuivat 30.1.2011, kun vanhat naapurukset kokoontui-
vat nyt vuorostaan Kokemäellä. Tapaamisen isäntänä
toimi Räisälä, ja kokouksessa puhetta johti Räisäläisten
Säätiön pj. **Pekka Lehtiö** ja pöytäkirjaa piti Räisäläisen-
lehden päätoimittaja **Kullervo Huppunen**.

Yksi kokouksen aiheista oli tulevan kevään yhteismat-
kan järjestäminen Vpl. Pyhäjärvelle ja Sakkolaan. Näillä
yhteisillä matkoilla halutaan tehdä naapuripitäjiä tutuiksi,
että esimerkiksi kotiseutumatkoja vetävät henkilöt saavat
lisää tietoja matkajärjestelyjä varten.

Samalla todettiin myös tulevan kesän pitäjäjuhlia:
Käkisalmi-juhlaa vietetään 12.6. Heinolassa
Räisälä-juhlaa 3.7. Kokemäellä
Vpl. Pyhäjärvi-juhlaa 16.-17.7. Sastamalassa
Metsäpirtti-juhlaa 17.7. Seinäjoella
Sakkola-juhlaa 7.8. Punkalaitumella

Kokouksessa mukana olivat Pekka Lehtiö (kuvassa
takarivissä vas.), Matti Naskali, Antti Hynnä, Marja
Huovila, Taisto Virkki, Yrjö S. Kaasalainen, Hannu
Turkkinen, Aila Alanen, Erkki Heiskanen ja Tapio Sihvo.
Eturivissä vas. Kullervo Huppunen, Hannu J. Pauku,
Sami Suviranta, Pirjo Kiiala ja Kaarina Pärssinen.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Kirjallisuutta: Sotahistoriaa

Kauko Hinkkasen kokoamat kirjallisuusluettelot kertovat myös, millaista sotahistoriakirjallisuutta on tarjolla.

Boström H.J.; Sankarien muisto. Suomen itsenäisyyden ja vapauden puolesta henkensä antaneiden kansalaisten elämänkertoja. Suomen Sukututkimusseuran julkaisuja V. Vaasa 1927. 894 s.

Eronen Simo, Komonen Antti; Karjala vapaussodassa I. Karjalan sotahistorian toimikunta. Otava, Helsinki 1930. 330 s.

Eskola Anton; Suomen sodat ja rauhat. Ajatus, Gummerus, Jyväskylä 2007. 254 s. ISBN 978-951-20-7602-4

Haapala Pertti, Hoppu Tuomas: Sisällissodan pikkujättiläinen. 2009

Hakko Mirja (toim.): Naiset kertovat sodasta. Rintama-naisten liitto (Oulu), 2. p. 1988. 364 s., 16 kuvas. ISBN 951-99916-4-6

Halonen A.: Suomen luokasota, 1928. Printed in USA. 528.

Hankekila Juha: Muistatko aseveli. Sotapäiväkirja Karjalan kannakselta. Pilot-kustannus. Tampere 2007. ISBN 978-952-464-626-0

Hannula J. O.; Suomen vapaussodan historia. WSOY, 1938. 533 s.

Hersalo N. V.: Suojeluskuntain historia I. Hata Oy, 1955. 583 s.

Hersalo N. V.: Suojeluskuntain historia II 1962. Jatkosodan historia, osat 1 – 6. WSOY, Porvoo 1988 – 1994

Jermo Aake; Kun kansa taisteli. Weilin+Göös, 1977. 287 s.

Karimo Aarno: Karjalan nousu 1918. WSOY, Porvoo 1937. 374 s. + liitteet

Kokeo Arvo: Mantsi, Järisevä, Koivisto, Karjalan kuulut linnakkeet, WSOY Porvoo 1950, 211 s.

Kiuru Matti, Vuoristo Raimo: Kuoleman laakso, 1996. 46 s

Komonen Antti; Karjala vapaussodassa II. Karjalan sotahistorian toimikunta Otava, Helsinki 1934. 396 s

Korhonen Arvi: Kolme talvisotaa. Suomalaisen Kirjallisuuden seura. Helsinki 1945. 16 s.

Korhonen Arvi: Viisi sodan vuotta (kuvina). WSOY,

1973.661 s. ISBN 951-0-02209-8

Kron Aarni; 30.11.1939, Talvisodan ensimmäiset tunnit. 4. p. Tammi, Porvoo 1979. 255 s. ISBN 978-951-31-4952-9
Kärsimysten teiltä – kymmenvuotismuistoja. Osakeyhtiö Hämeen Kansa. Hämeenlinna 1928. 288 s.

Labti-Argutina Eila: Olimme joukko vieras vaan: venäjänsuomalaiset vainouhrit Neuvostoliitossa 1930-luvun alusta 1950-luvun alkuun. Siirtolaisinstituutti, 2001, Turku. 651 s. ISBN 951-9266.72-0

Lappalainen Jussi T.; Puna-kaartin sota I. Punaisen Suomen historia 1918. Opetusministeriö, Puna-kaartin historiakomitea. Valtion painatuskeskus, Helsinki 1981. 325 s. ISBN 951-859-071-0

Lappalainen Jussi T.; Puna-kaartin sota 2. Punaisen Suomen historia 1918. Opetusministeriö, Puna-kaartin historiakomitea. Valtion painatuskeskus, Helsinki 1981. 322 s. ISBN 951-859-072-9

Manninen Ohto: Talvisodan salatut taustat. Neuvostoliiton operatiiviset suunnitelmat 1939 – 1941 Suomen suunnalla. Kirjaneuvos Ky, Porvoo 1994

Marttila Erkki: Rannikotykistörykmentti 3 toimi täällä. Pohjoisen Laatokan maisemia vuonna 2001. Painotalo Gillot Oy Turku 2001. 125 s.

Marttila Erkki: Rannikotykistörykmentti 3:n mai- semissa Suvannon – Taipaleen – Konevitsan - Kä- kisalmen näkymiä 2002. Painotalo Gillot Oy Turku 2002.141 s.

Marttila Erkki: Saaristome- ren meripuolustusalue. Painotalo Gillot Oy, Turku 2003. 141 s.

Metsola Mauno; Kapteeni Metsola – rautulaisten ja sakkolalaisten päällikkönä. Muistelmateos talvisodan ajoilta. Rautulaisten pitäjäseura. Mikkeli 1996

Nevalainen Pekka: Punaisen myrskyn suomalaiset. Suomalai- sten paot ja paluu- muutot idästä 1917–1939. SKS, 2002

Nevalainen Pekka: Rautaa Inkerin rajoilla. Inkerin kansalliset kamppailut ja Suomi 1918–1920

Niukkanen Juho: Talvisodan puolustusministeri kertoo. WSOY, 1951. 286 s.

Näsi Valde, Ovaska Eemil: Laatokan mainingit. Laatokan Aseveljet ry:n julkaisu, Otava 1942, 211 s.

Paavolainen Jaakko; Vankileirit Suomessa 1918. Helsinki 1971. ISBN 951-30-1015-5

Pekola Antti: Kannaksella loppuun asti, JR 57:n historia

Pekola Antti: Karhun kämmen lyö, JR 15:n historia.

Rantakari K. N.; Vihollisen leirissä punakapinan aikana. WSOY, 1919. 295 s.

Ranta-Ojala Veli; Ei mitään sankareita. Koivi ja tähti, 1996. 212 s.

Rautala Ari: Karjalan kannaksen takaisinvaltaus ke- sällä 1941. Gummerus 2004. ISBN 951-20-6636-X

Rautala Ari: Sotiemme taistelupaikoilla. Talvi- ja jatkosodan taistelukentät 1939 – 1944. Gummerus, Jyväskylä 2001. ISBN 951-20-5995-9

Roselius Aapo: Rintamatais- teluiden henkilötappiot Suomen sisällissodassa 1918. Valtioneuvoston kanslia, 2006. 167.s. ISBN 952-5354-92-X

Roselius Aapo: Teloittajien jäljillä, valkoisten väkivalta Suomen sisällissodassa. Tammi 2007. 335 s. ISBN 951-31-3841-0

Soikkanen Hannu; Kansalais- sota dokumentteina. Val- koista ja punaista sanan- käyttöä v. 1917 – 1918. 2 Sota. Tammi, Helsinki 1969.346 s.

Sudenniemi Seppo; Salaisen sodan varjot. Tiedustelu- ja desanttitoimintaa talvi- ja jatkosodassa. Otava, Keuruu 1987. 411 s.

Suokas Heikki; Kannaksen miehiä aseistamassa ja pu- naisten vankina 3 kuukaut- ta. Muistelmia aseiden han- kinnasta Kannaksen suoje- luskunnille ja eräistä vapo- ussodan tapahtumista. Omakohtainen kertomus, 12 s.

Suomen vapaussota vuonna 1918. Osat I – VI. Vapaus- sodan historian komitea. Otava, Helsinki 1921 – 1925.

Susitaival Paavo; Ahvola. 3. p. WSOY, Porvoo 1938. 231 s.

Susitaival Paavo: Lentävä komppania. Porvoo, WSOY, 1938. 2. p. 1939. 245 s. Talvisodan historia, osat 1 – 4. WSOY, Porvoo 1991

Talvitie Sakari; Maanpuo- lustushenkeä Karjalassa. Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö, Joensuu 1983. 171 s.

Tanskanen Aatos: Venäläiset

Suomen sisällissodassa vuonna 1918. Tampereen yliopisto, 1978. 222 s.

Tikka Marko: Valkoisen hämärän maa. Suojelus- kunta, virkavalta ja kansa 1 9 1 8 - 1 9 2 1 . SKS.Historiallisia tutuki- muksia 230, 2006. 260 s.

Tukkinen Tauno; Punaisten taistelutappiot kaatuneina 1918. 2010. 117 s.

Vahtola Jouko; Nuorukais- ten sota. Suomen sotaretki Aunukseen 1919. Otava, Keuruu 1997. 637 s. ISBN 951-1-14850-8

Väliaho Olavi: Laatokan lai- neet. Karjalan Kirjapaino Oy, Lappeenranta 1991

Väliaho Olavi: Laatokan lin- nakkeet Taipaleen taistelu- is- sa. Karjalan Kirjapaino Oy. Lappeenranta 1989. 154 s. ISBN 952-90-1180-6

Väliaho Olavi: Laatokan puolustajat. Karjalan Kirja- paino Oy, Hakapaino Oy, Helsinki 1995. ISBN 951-96372-1-4

Väliaho Olavi: Laatokan puolustajat Karjalaan. Kar- jalan Kirjapaino Oy, Lap- peenranta 1997. 345 s + liitteet + 15 karttaa. ISBN 952-5200-02-7

Väliaho Olavi: Laatokan puolustajat Karjalassa. Kar- jalan Kirjapaino Oy. Gum- merus, Saarijärvi 2000. 353 s. ISBN 952-5200-17-5

Väänänen Kalle: Korsusta korsuun Kannaksella. Por- voo, WSOY, 1941. 188 s

Väänänen Kalle: Vainotien vartijat, Etelä-Karjalan maanpuolustushistoriaa. Viipurin Suojeluskunta- ja Lotta Svärd-piirin Perin- nekilta ry. Karjala-lehti / Karjalan Kirjapaino Oy, Helsinki 1999. 558 s + kartta. ISBN 952-5200-11-6

Tilaa lehti
omaksi,
ystävälle tai
sukulaiselle
lahjaksi
p. 040 730 2622
Karjalaista asiaa
12 kertaa
vuodessa
kotiin kannettuna

Perinnettä nykypäivään

Kävitkö ennen lapsena virpomassa? Virpolau- antaina vai Palmusunnuntaina? Koristelitko itse virpovitsasi? Tiedätkö, miten monihaara- inen on oikea virpovitsa? Maalattiinko Teillä pääsiäismunia? Ovatko pikkunoidat käyneet Sinua nykyisellä kotiseudullasi virpomassa?

Näitä ja muita pääsiäisen perinteitä virkistetään Pyhäkylä-Seuran vuotuisessa tapaamisessa Kiikassa. Tähän tapaamiseen toivotaan kaikenikäisten, niin lapsien, nuorien kuin iäkkäämpienkin valmistavan ja tuovan runsaasti toinen toistaan komeampia virpo- vitsoja ja/ tai pääsiäismunia nähtäväksi. Virpovitsoissa on kaksi sarjaa. Perinteisesti koristel- lut virpovitsat ja toinen sarja, jossa koristelumateri- aali ja toteutus on nykypäivää. Koristellut pääsiäis- munat: yksi sarja. Yleisöäänestyksen perusteella sel- vitetään kauneimmat virpovitsat ja pääsiäismunat. Luvassa on arvokkaat palkinnot. Kunkin sarjan parhaaksi äänestetyn valmistaja saa palkinnoksi kirja- parin: Kaunista Vpl Pyhäjärveä. Toisena ja kolman- tena palkintona on suussa maistuvia karjalaispais- toksia. Kaikkien äänestäneiden kesken arvotaan myös makoisia palkintoja.

Tämä perinteinen Vuosijuhla järjestetään Sastamalan Kiikassa, Kinnalan Koukulla, Haapaniementie 21, virpolauantaina, 16.4.2011. Ilmoittautuminen ja vir- povitsojen sekä pääsiäismunien vastaanotto klo 11.30 alkaen.

Muuta hauskaa.

Tarjolla Marjan ja Kallen kattaman ruoka- ja kahvi- pöydän antimet. Lauletaan yhdessä, Topi Jokelan (hanuri) laulattaessa. Viralliset vuosikokousasiat hoi- detaan napakasti. Tietoiskun ensi kesän Vpl Pyhäjärvi-juhlista antaa juhlatoimikunnan pj. Pertti Hakanen. Yllätykset oh- jelmassa mahdollisia.

Ilmoittautuminen

Tarjoilun ja muiden juhlajärjestelyjen vuoksi ennak- koilmoittautuminen tarpeellinen. Ilmoittakaa kaikki- en osallistujien nimet, joko Irmalle, puh. 03-5143731, tai Seijalle, 040-8355820. Muista laittaa varaus myös omaan kalenteriisi

Kotisivut

Seuran Kotisivut: <http://vpl-pyharvi.fi> toimi- vat taas normaalisti. Sieltä löydät myös tietoa tämän vuoden toiminnasta ja juhlista. Huomio: Matkan Vuosijuhlaan voi ottaa myös loman kannalta ja varata Koukulta majoituksen ja yöspidon. Tietoja majoituksesta ja ajo-ohjeet: http://www.kinnalankoukku.fi

Pyhäkylä-Seura

Kotikokin kertomaa

Puutarhaliitto ja Kotimai- set Kasvikset ry ovat valin- neet vuoden 2011 Vuoden vihannekseksi parivaljakon lanttu ja nauris. Lanttu ja nauris ovat osin unohduk- siin ja vähäiselle käytölle jääneitä juureksia, joiden nyt toivotaan saavan julkisuut- ta ja tunnettuutta ja löytä- vän tiensä ruokalautasille saakka. – Lanttu ja nauris ovat ekologis- ia, terveellisiä ja maukkaita kasviks- ia, joista voi valmistaa monipuol- isesti erilaisia ruokia. Niitä voi tarjota sekä raakoina että kypsennettyinä. Lanttu ja nauris kuuluvat vanhas- taan omaan ruokakulttuu- riimme. Kotimaiset Kasvikset ry antaa vinkkiä esimerkik- si talvisesta juuresvokista: 2 l suikaloituja kasviks- ia eli juu-

reks- ia, kaalia, sipul- ia, 2 rkl rypsiöljyä, 2 rkl soijakasti- ketta, 1 rkl viinietikkaa, 1 rkl juoksevaa hunajaa, mus- tapippuria ja 0,5 dl tuo- reyrttejä: basilikkaa/persil- jaa/timjamia. Kuori ja suikaloi valintasi mukaan juureks- ia, keräkaa- lia ja sipul- ia: esim. valko- tai punakaalia, palsternak- kaa tai porkkanaa, selleriä tai lanttua. Käytä vaihdel- len sipuleita: kelta- tai pu- nasipul- ia, purjoa ja valkosi- pulia. Kuumenna tilkka ölj- jyä tilavalla pannulla ja kuu- menna kasvikset. Selleri ja lanttu vievät pidemmän ajan kuin kaali tai porkka- na. Kun seos on kauttaal- taan kumentunut, tarkista kasvien kypsyys maista- malla. Jätä napakankypsik- si. Mausta kasvikset ja tar- kista maku. -MRT

Lehtilaskut tulevat kevään kuluessa

Pyhäjärvi-lehden osoitteisto ja tilauslaskutus on siirtynyt vuoden 2011 alussa Satakunnan Painotuotteelle. Laskutus tapahtuu jatkossa kerran vuodessa. Tästä johtuen kaikkien laskut tulevat kevään aikana. Tärkeää on käyttää maksaessa viitenumeroa, joka näkyy kotiin tulevasta laskusta.

PIRJO KIIALA
Vpl. Pyhäjärvi-lehden taloudenhoitaja

Eduskuntavaaliehdokas, ilmoita lehdessämme!

Tarjoamme edullista ilmoitustilaa, hinta on vain 0,80 euroa/pmm + alv. 23 prosenttia.

Maaliskuun lehteen tuleva aineisto pitää olla toimituksessa viimeistään pe 11.3.2011.

Vpl. Pyhäjärvi-seuran kotisivut

Karjalan Liiton sivustoilta osoitteesta www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarviseura löytyvät Vpl. Pyhäjärvi-seuran nettisivut. Kotisivuja tullaan muokkaamaan ja täydentämään tämän vuoden aikana.

KAUVATSAN KARJALAISET RY:N SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN VUOSIKOKOUS

Kauvatsan Karjalaiset Ry:n vuosikokous pidetään lauantaina 19.3.2011 klo 17.00 alkaen Osuuspankin kerhohuoneella Kauvatsalla, Yttiläntie 248. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat kuten henkilövalinnat, toimintasuunnitelma ja budjetti vuodelle 2011, sekä esitetään hyväksyttäväksi vuoden 2010 tilit ja tilinpäätös.

Kahvitarjoilu

Tervetuloa kaikki Kauvatsan karjalaiset ja karjalaisten ystävät.

Hallitus

Kutsu

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry:n kevätkokoukseen su 20.3.2011 klo 13.00 Karjalatalon Galleria-salissa, 3. krs, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki

Kevätkokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat kuten vuoden 2010 vuosikertomus, tilit ja tilinpäätös sekä päätetään vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle.

Kevätkokouksen ja kahvitteilyn jälkeen Kauko Hinkkanen kertoo Itsenäisyyden ensimmäisistä vuosista Pyhäjärvellä. Alustus käsittelee Suvannon seudun sukututkimuspiirissä aloitettua tutkimusta vv 1917-1922 tapahtumista ja aiemmin vaietuista uhreista Suvannon alueen pitäjissä.

Perinteiset arpajaiset, joita varten vastaanotetaan lahjoituksina pieniä voittoja

Tervetuloa kaikki juuriltaan pyhäjärveläiset, perheenjäsenet ja ystävät!

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Apurahoja jaossa opiskelijoille vuonna 2011

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö jakaa yhteydessään toimivista rahastoista apurahoja kaksi kertaa vuodessa.

Apurahaa haetaan vapaamuotoisella hakemuksella, joko sähköpostina tai perinteisellä kirjeellä.

Apurahan hakijan tulee omata vähintään toisen erivanhemman osalta pyhäjärveläiset sukujuuret. Tämä tulee käydä ilmi hakemuksesta, mainitsemalla kuka sukulainen on ja milloin hän on syntynyt.

Myöskin selvitys siitä missä ja mitä opiskelee ja missä vaiheessa opiskelut ovat. Hakemuksesta tulee selvitä hakijan nimen lisäksi osoite, myös sähköpostiosoite.

Tyyne Lehikoisen rahasto

Tämä rahasto on toiminut jo vuodesta 1983 lähtien.

Helmi Pärssisen rahasto

Helmi Pärssinen määrsi testamentissaan, että apurahat tulee kohdistaa karjatalous-, maa-metsätalous-, tai puutarha-alan oppilaitoksissa opiskeleville.

Puualan käsityörahasto

Lahjoittajan määräyksen mukaisesti apuraha myönnetään erilaisissa puualan oppilaitoksissa opiskeleville. Paitsi alan opiskelijat, tästä rahastosta voivat apurahaa hakea myös nuoret alan yrittäjät tai yritystoimintaa aloittelevat.

Edellä mainittujen rahastojen apurahanomukset tulee osoittaa helmikuun 2011 loppuun mennessä Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitukselle, osoitteella

Yrjö S. Kaasalainen
Kallenkatu 10
29200 Harjavalta
yrjo.kaasalainen@luukku.com
Puh. 0400 626 770.

Apuraha-anomukset käsittelee Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus maaliskuun kokouksessaan. Hakijoille lähetetään tieto päätöksestä.

Perinnerahasto I:n

apurahat jaetaan äidinkieltä tai musiikkia opiskeleville tai tutkiville henkilöille.

Arvo Kukon rahastosta

jaetaan apurahat humanistisia tieteitä ja musiikkia opiskeleville.

Perinnerahasto I:n ja Arvo Kukon rahaston apurahojen hakuaika päättyy toukokuun 2011 loppuun mennessä.

Pyhäjärveläisyyttä koskevat säännökset ovat samat kuin edellä mainituissa rahastoissa. Vapaamuotoiset hakemukset toimitetaan Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitukselle (osoitetiedot edellä).

Apurahojen jaosta on myös tiedot osoitteesta: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio >Apurahat.

PYHÄJÄRVI-tuotteita

*** Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki.** 136 sivua, runsaasti valokuvia ja muisteluja niin säätiön alkuajoilta kuin eri paikkakunnilla pidetyistä juhlista ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista. Hinta 20 euroa+ postikulut.

***Isännänviiri** (suunniteltu Kaarle Viika) koko 45x40 cm. Hinta 75 euroa + postikulut

*** Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari** (suunniteltu Kaarle Viika) jälleen saatavana hinta 42 euroa + postikulut.

*** Tilaukset säätiön asiamies**
Pirjo Kiiala puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com

*** Reino O. Kukko ja Kaarle Viika, Vpl. Pyhäjärvi** v. 1989 ilmestynyt kuvateosta edelleen saatavissa. Runsaan kuvamateriaalin lisäksi kirjassa on laaja historiaosuus entisestä kotipitäjästämme sekä murreselesto selityksineen. Hinta 25 euroa + postikulut.

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen Seudun Vpl Pyhäjärvikerhon tarinatuokio on ke 9.3.2011 klo 13. paikkana poikkeuksellisesti Kauppakatu 7. Arpajaiset ym. ohjelmaa. Tervetuloa!

Lahden Seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon maaliskuun kokous pidetään torstaina 10.03.2011 Lahdessa Ravintola Wanhassa Herrassa klo 13.00. Muistellaan laskiaista-poja ja -tapahtumia. Tervetuloa!

Pyhäkylä-Seuran matkat

Vpl Pyhäjärvelle kesällä 2011

Seura järjestää matkat Pyhäjärvelle 17.-20.6. ja 1.-4.7. Matkan hintaan 320 euroa kuuluu majoitus Musakan lomakylässä, aamiaiset ja iltaruokailut, linja-autokuljetukset, ryhmäviisumi ja opaspalvelut. Vastuullinen matkanjärjestäjä Heli Salminen. Ilmoittautuminen viimeistään 25.5. Jukka Pusa 0400 636 113 tai jukka.pusa@metsatilat.fi Mustavalkoinen passikuva ja mv-kopio passista myös silloin. Matkalle siis!

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari **Kaunisti Vpl Pyhäjärveä**. osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4. Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: larjava@gmail.com tai 050 3425027 Saatavana myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja

Pyhäjärvi-tuotteita lahjaksi ja omaan käyttöön

Vaakunapaitoja edullisesti esim. lahjaksi ja asukseksi kotiseutumatoille juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita! Tilaukset Kaarina Pärssinen 040-519 3036, e-mail kaarinarparssinen@gmail.com ja Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy joko valkoisena tai helmenharmaana, koot S, M, L, XL, XXL. Kappalehinta edelleen vain 12 eur/kpl, jos tilaat 10 kpl saat ne yhteishintaan 100 eur. **Dokumenttielokuva** Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, tulossa lisäpainos DVD-versiosta, hinta entinen 20 eur.

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl. Postitettaviin lähetyksiin lisätään postituskulut, myös Karjalatalolta noutamisesta voitte sopia. Vpl. Pyhäjärvi-seura ry.

Pyhäjärvi-lehden seuraava numero ilmestyy maaliskuussa, aineistot toimitukseen viimeistään pe 11.3.2011. mennessä.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

VPL.PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Marja Härmä, Yrjö S. Kaasalainen, Pirjo Kiiala, Antero Pärssinen, Salme Rintala ja Marjo Ristilä-Toikka.

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja Rautasemantie, Lempäälä kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com

Painopaikka:
Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.
Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e tekstissä.....0,80 e pienin ilmoitus.....20 e Hintoihin lisätään alv. 23%